

Marc Lindegaard Jespersen

Marc kohottaa katseensa kirjastaan ja katselee hyttiä, jonka jakaa viiden muun vapaaehtoisen kanssa. Hän hengittää syvään nenän kautta taistellen merisairautta vastaan. Hänen ruumiinsa kärsii hirvittävästi, mutta hänen mielensä on kirkas, ja hän on hyvällä tuulella. Pian hän on Espanjassa taistelemassa paremman maailman puolesta.

”Olen kaivannut haaksirikkoja, tuhotyötä ja äkkikuolemaa”.

Kirjan sanat iskevät häneen täydellä voimalla. Juuri siltä hänestä tuntuu. Hän ei ole koskaan tuntenut ruumiissaan myrskyä, jollaisen hän uskoo kokevansa juoksuhaudoissa. Hän on taisteleva rinta rinnan tovereidensa kanssa fasisteja vastaan vaipan Espanjan puolesta. Marc ei ehkä kaipaa äkkikuolemaa, mutta juoksuhautoja, sotaa ja toimintaa hän kaipaa.

Hän on tiennyt tämän päivän vielä tulevan jo kauan ennen kuin hän päätti lähteä Espanjaan taistelemaan vapaaehtoisena Tasavallan puolella. Hän tiesi sen kauan ennen kuin sisällissota edes alkoi.

Hän on tiennyt sen siitä saakka, kun ensimmäisen kerran luki Martin Andersen Nexøä ja Hans Scherfigiä. Sitä ennen hän oli pelkkä vetelehtijä, joka luki kirjoja, kirjoitti runoja ja yritti selvittää, mitä elämällään tekisi. Hänen vanhempansa olivat tietysti huolissaan: he olivat aina toivoneet, että Marc ryhtyisi opiskelemaan lääketiedettä ja jatkaisi isänsä vastaanottoa Helsingörissä. Mutta Marc oli erilainen. Vanhemmat tiesivät sen ja antoivat hänelle tilaa.

Laiva keinahtaa rajusti ja tempaisee Marcin pois ajatuksistaan. Laukkuja ja nyyttejä satelee hyllyiltä ja sängyiltä ja kaikki kuusi miestä kamppailevat pysyäkseen jaloillaan. Yksi heistä ojentaa valtavan kätensä ja tarttuu Marcin olkapäähän, jottei tämä kaatuisi. Se on Thomas, rakennustyöläinen Kööpenhaminasta. Hänellä on rakaspiirteiset kasvat ja voimaa, jota voi saada vain rehellistä työtä tehden: hänen ruumiinsa on kova ja sitkeä vuosia kestäneen raskaiden taakkojen kantamisen jäljiltä.

Marc tapasi Thomasin kaltaisia lähtiessään lopulta Kööpenhaminaan tapaamaan samanhenkisiä. Toisia kommunisteja. Marc muistaa miellyttävän tunteen, joka valtasi hänet hänen kutsuessaan itseään ensimmäistä kertaa kommunistiksi. Se johtui kirjoista: ennen kuin hän tutustui Scherfigiin ja Nexøon hän luki lähinnä rakkausrunoja ja yritti turhaan selvittää suurten runoilijoiden salaisuuksia. Nyt hänen runonsa käsittelevät musertavaa suurpolitiikkaa, synkistä vuokratasarmeista kuuluvaa huutoa oikeudenmukaisuuden puolesta ja toivoa paremmasta tulevaisuudesta.

He olivat katsoneet Marcia epäillen ja vaihtaneet pilkallisia katseita nähdessään tämän valkoiset, pehmeät kädet. Toisten kädet olivat karkeat ja arpiset, työmiehen kädet. Marc oli aikonut istua kokouksessa hiljaa, mutta silloin tällöin hän innostui liikaa ja nousi puhumaan vallankumouksesta, Neuvostoliitosta, työläisten vaikeuksista ja tulevasta voitosta, kaikesta siitä, mistä hän ei voinut puhua kotonaan. Katseet olivat kiinnittyneet häneen. Jotkut olivat huudelleen hänelle, buuanneetkin. Jotkut olivat taputtaneet. Suurin osa oli täysin välipitämättömiä: kommunismi ei merkinnyt heille parempaa tulevaisuuden maailmaa, vaan pieniä, yhdentekeviä parannuksia tänään.

Marc oppi paljon sinä päivänä: pikkuporvarillinen moraali oli selvästikin levittänyt lonkeronsa työväenliikkeeseen. Unelmia ei enää ollut, ei toivoa paremmasta tulevaisuudesta. Vain kompromisseja ja tyhjiä lupauksia.

TUKISANAT

- Idealistinen runoilija
- Poliittinen upseeri, vastaa joukkojen moraalien ylläpitämisestä
- Hyvin koulutettu ja kaunopuheinen
- Varakas kommunisti
- Näkee asiat mustavalkoisina
- Uskoo taisteluun paremman maailman puolesta
- Pelästyy sodan kauhuja
- Vankina kolmiodraamassa
- Rakastaa Mariaa, mutta kunnioittaa Santiagoa
- Romantisoi sekä sotaa että rakkautta

Hän katselee muita hytin matkustajia, tovereitaan. Sen sisällissodan sankareita, johon hän itsekin niin kipeästi haluaa päästä mukaan. Kaikki ovat paljon huonommista piireistä kuin hän. Työttömiä työmiehiä, irtolaisia ja hylkiöitä. Heillä ei ollut Tanskassa mitään, ei työtä, ei arvoa, ei yhtään mitään. Kuitenkin he matkustivat halki puolen Euroopan taistellakseen rinta rinnan englantilaisten, venäläisten ja ranskalaisten kanssa vapaan Espanjan puolesta. Jos hallitukset kääntävät selkensä fasistien murhatöille, nousee yhteiskunnan köyhälistö taisteluun epäoikeudenmukaisuutta vastaan.

Marcin katse kääntyy takaisin kirjaan. Hänen hyttiverinsa olivat hämmästelleet kirjamäärää, joka hänellä oli mukanaan. Useimmat heistä lukevat huonosti, jotkut eivät lainkaan.

Kirjat saattoivat hänet ja Sofien yhteen. Sofie ei ollut niin kuin muut työväenliikkeen naiset. Hänessä ei ollut mitään salakavalaa tai laskelmoivaa. Hän oli ompelija kuten monet muutkin, mutta oli kuin ihmeen kaupalla säilyttänyt suoran ryhtinsä ja hymyilevät kasvonsa. Hän oli kuin paju käppyräisten kuusien keskellä ja punastui, kun Marc sanoi sen hänelle. Hän kysyi, mistä Marc löysi kaikki kauniit sanansa, ja saisiko lainata kirjoja, joista Marc oli puhunut. Lopulta Marc vieraili Sofien pienessä huoneessa kahtena iltana viikossa.

Tietenkään se ei voinut kestää. Toiset ompelijat puhuivat Marcista hänen selkensä takana, kertoivat Sofielle, ettei Marc koskaan ollut tehnyt oikeaa työtä vaan eli rikkaiden vanhempiensa rahoilla, että hän oli salonkikommunisti, joka ei tiennyt todellisuudesta mitään. Sofie alkoi lopulta kuunnella näitä puheita ja muuttui etäiseksi. Hän ei enää hymyillyt Marcin nähdessään. Marcin olisi ehkä pitänyt taistella enemmän, uhrattua Sofien vuoksi, jättää tiilitalo Helsingörissä ja työskennellä rakennustyömaalla, kunnes saisi runokokoelmansa julkaistuksi. He halusivat olla köyhiä, mutta aitoja.

Marc pudistaa päätään. Sitä ei kannata enää ajatella. On liian myöhäistä. Sofie katosi hänen elämästään, ja Marcin oli päästävä pois Tanskasta, pois Sofien muiston ja lamaantuneen työväenliikkeen luota, pois vanhempien lisääntyvistä vaatimuksista ryhtyä opiskelemaan lääketiedettä ja olla luotettava. Marc kaipasi haaksirikkoja, tuhotyötä ja äkkikuolemaa, toimintaa, uskoa ja sen seurauksia.

Hänen äitinsä itki ja isänsä huusi. He eivät ymmärtäneet mitään. Marc lähes tönnäisi isänsä sivuun kulkiessaan kohti ulko-ovea. Äidin kyöneleiset silmät polttivat Marcin selkää ja hänen huulensa vapisivat hetken. Sitten hän olikin jo matkalla satamaan ja kohti Espanjaa.

Thomas sanoo heidän saapuvan Barcelonaan huomenna keskipäivällä. Toiset nyökkäävät. Heillä kaikilla on omat syynsä olla täällä, erilaiset tarinat. Erilaiset langat muodostavat nyt vyöhdin. Syntyy yhteinen tarina taistelusta sen puolesta, mihin uskoo.

Marc hymyilee ylpeästi. Hän on onnellinen, etuoikeutettu, saadessaan olla mukana luomassa maailmanhistoriaa näiden viiden sankarin kanssa. Heidän välillään ei ole enää mitään eroa: Kansainvälisen prikaatin univormut tekevät heistä aivan samanlaisia.

Sota

Marc istuu jähmeä ilme kasvoillaan. Hänen pistimensä on veren peitossa ja univormunsa likainen ja repeytynyt. Kaukaisuudesta kuuluu tykkien jylinää, mutta täällä on hiljaista kuin myrskyn jäljiltä. Kaikkialla makaa murskaantuneita ruumiita, sekä espanjalaisia että ulkomaalaisia. Kuoleman vääristämiä hahmoja ei enää erota toisistaan.

Hän näki Thomasin kuolevan. Vihollisen pistin lävisti hänet ja hän huusi tuskasta veren pulputessa ulos. Marc oli kannustanut häntä ennen taistelua, kertonut, ettei ollut mitään syytä pelätä kuolemaa, jos sai kuolla sellaisen asian puolesta, mihin uskoi. Se on Marcin tehtävä. Hän ilmoittautui Espanjaan saavuttuaan vapaaehtoisena poliittisen upseerin tehtävään. Hän on arvoltaan korpraali, muttei komenna joukkoja taistelussa. Ideologia ja miehistön viihtyvyydestä huolehtiminen ovat hänen alaansa. Hänen tehtävänsä on huolehtia, että sotilaat tietävät, miksi taistelevat, ja uskovat tulevaan voittoon.

Tämä oli heidän ensimmäinen taistelunsa. He olivat opetelleet kahden kuukauden ajan aseiden käyttöä, mutta mikään ei valmistanut heitä todellisuuteen. Kukaan ei ollut valmistanut heitä veristen ruumiiden, tykistön korviraastavan metelin ja kohti sukeltavien saksalaisten Stuka-pommikoneiden kirkunan kohtaamiseen.

Kun he syöksyivät pistimet tanassa kohti vihollisasemia, Marc tunsu todella elävänsä. Hän taisteli rinta rinnan aseveljiensä kanssa, juuri niin kuin hän oli kuvitellut. Sitten ensimmäiset konekiväärin luodit osuivat heidän muodostelmaansa, ja kaikkialta kuului huutoa. Maailma muuttui kovien ammusten ja pehmeiden ihmisruumiiden sekamelskaksi.

Poika oli vain seitsemäntoistavuotias. Hänen silmistään loisti pelko hänen ryntäessään Marcia kohti. Pelko korvautui lähes epäuskoisella kivulla, kun Marcin pistin osui hänen vatsaansa. Poika väänteledi ikuisuudelta tuntuvan ajan ja yritti repiä kiväärin Marcin käsistä. Lopulta hän kaatui velttona ja elottomana. Taistelu heidän ympärillään jatkui. Marc tietää tappaneensa monta, sillä hänen pistimensä on verinen. Hän muistaa lihaan uppoavan raudan äänen ja murtuvien nikamien terävät napsahdukset. Paremmiin kuin mitään hän kuitenkin muistaa pojan silmät hetkenä, jona pistin työntyi häneen ja katkaisi hänen elämänsä langan.

Veren rautamainen haju lepää raskaana taistelukentän yllä. Tuntuu siltä kuin se olisi tarttunut hänen hiuksiinsa ja vaatteisiinsa, imeytyisi hänen ihonsa läpi ja täyttäisi hänen nielunsa kuoleman maulla. Marc kumartuu nopeasti eteenpäin, tukeutuu kivääriinsä ettei kaatuisi ja oksentaa.

Taistelu tänään ei ollut sitä sotaa, josta Marc oli unelmoinut. Se ei ollut jaloa taistelua oikeudenmukaisuuden ja paremman maailman puolesta, vaan eläimellistä ja likaista. Hänen toverinsa muuttuivat joko julmakatseisiksi murhaajiksi tai heidät poljettiin pehmeään maahan ja tuskalliseen kuolemaan. Veri ja kuolema hänen ympärillään muuttuvat epätarkoiksi, kun kyyneleet alkavat valua hänen poskilleen. Hän ajattelee kaivaten tiilitaloa Helsingörissä. Hän kuuluu sinne, lukemattomien kirjahyllymetrien joukkoon, pehmeiden nahkatuolien joukkoon. Siellä on hänen kotinsa, ei täällä turpoavien ruumiiden ja jylysevien tykkien keskellä.

Ei. Ei. Marc karistaa ajatukset mielestään. On oltava vahva ja muistettava, minkä vuoksi taistelee. Hän vetää syvään henkeä päästäkseen eroon kuoleman mausta. Sota ei ole kaunista, mutta se on välttämätöntä taistelua tulevaisuuden maailmanjärjestyksen vuoksi. Marc nousee täyteen pituuteensa, ja katsoo ympärillään olevia komppanian elonjääneitä. He ovat saavuttaneet voiton ja ovat askeleen lähempänä maailmaa, he ovat tehneet sen, mikä oli välttämätöntä, ja heillä on syy olla ylpeitä itsestään.

Marc löytää pitkällisen etsiskelyn jälkeen Thomasin ruumiin, joka makaa samassa kasassa ystävien ja vihollisten kanssa. Ei ole aikaa sankarin hautaukselle, jonka hän ja kuka tahansa Tasavallan riveissä taisteleva sotilas ansaitsisi. Marc sulkee lempeästi Thomasin silmät, nielee palan kurkustaan, ja sanoo vielä kerran itselleen, että Thomaskin oli välttämätön uhri.

Rakkaus

Marc makaa selällään täysin uupuneena. Maria nukkuu hänen vieressään kauniit kasvot aivan rentoina. Marc ei muista kunnolla, missä kaupungissa he ovat, ja yhden-tekevää se onkin. Vain he kaksi, tiiviisti toisiinsa kietoutuneina pienessä huoneessa, merkitsevät.

Maria ei ole niin kuin toiset Marcin tapaamat naiset. Hän on luutnantti Tasavallan armeijassa. Tasavallan riveissä palvelevat naiset ovat yleensä sairaanhoitajia tai toimivat muuten kaukana rintamalta. Mutta ei Maria. Hän on sotilas. Marian toimiminen sairaanhoitajana tuntuisikin aivan väärältä: Maria on aivan yhtä oikea eturivin vallankumoustaistelija kuin kuka tahansa mieskin.

Marc leikittelee Marian korpinmustilla kiharoilla. Kaikki ajatukset sodasta ja kuolemasta ovat kadonneet hänen mielestään. Hän ei enää ajattele Sofietakaan. Juuri nyt Maria on hänelle koko maailma.

Marc tiesi, että Maria olisi hänen tavatessaan tämän ensimmäistä kertaa. Hänen silmissään paloi tuli, jollaista Marc ei ollut ennen nähnyt. Mitä enemmän hän kuuli Mariasta, sitä varmemmin hän tiesi haluavansa Marian. Hän ei ollut koskaan nähnyt kenenkään huolehtivan sillä tavoin heikoista. Siinä ei ollut mitään laskelmoivaa tai harkittua. Maria halusi yksinkertaisesti auttaa kaikkia tapaamiaan ihmisiä.

Marc ottaa muistikirjansa kuluneesta matkalaukustaan ja kirjoittaa pari riviä. Runot eivät enää kerro sodasta ja vallankumouksesta: monet niistä kertovat Mariasta, hänen kyvystään olla ehdottoman vahva ja naisellisen lämmin. Ne kertovat Marcin rakkaudesta ja heidän yhteisestä tulevaisuudestaan.

Marcin käsi vapisee ja muistikirja putoaa lattialle. Tulevaisuus. Mitä hän oikein ajattelee? Eihän heillä ole yhteistä tulevaisuutta, sillä Marc ei ole saanut Mariaa omakseen. Santiago on aina läsnä: sisukas maanviljelijän poika Baskimaalta, jota kompania kunnioittaa suuresti hänen rohkeutensa vuoksi. Miksi hänen täytyy olla täällä? Miksi hän pilaa Marcin onnen? Marc huomaa kiristelevänsä hampaitaan vihaiseen irvistykseen vain ajatellessaankin Santiagon käsiä Marian iholla. Raivo kohoa hänen sisällään, kun hän vai kuvitteleekin Marian ja Santiagon toisiinsa kietoutuneena: heidän katseessaan on intohimoa, jollaista Maria ei koskaan osoita Marcille. Marc vihaa Santiagoa.

Ahne irvistys katoaa Marcin kasvoilta. Ei hän Santiagoa vihaa, mutta toivoo, että voisi. Kunpa hän voisi tehdä kaikkensa karkottaakseen kilpakosijan Marian elämästä ja saada Marian itselleen. Marc kuitenkin ymmärtää Mariaa. Santiagossa on rauhaa ja voimaa, joita on pakko ihailla. Hän on juuri sellainen kuin Marc kuvittelee espanjalaisen sotilaan olevan, ja juuri sellainen toveri, jonka rinnalla Marc on haaveillut taistelevansa.

Marc kunnioittaa, suorastaan ihailee Santiagoa. Enemmänkin, Santiago on Marcin ystävä. Kuinka hän voisi käydä tämän kimppuun ja kieltää tältä saman onnen, jota hän itse kokee Marian kanssa?

Marc häpeää itseään. Hän ajattelee kuin se rikkaan miehen poika, joka hän ei missään tapauksessa haluaisi olla. Hän ei omista Mariaa. Maria on oma herransa ja tekee ruumiillaan ja rakkaudellaan mitä tahtoo, pitää sen itsellään tai jakaa sen jonkun kanssa – tai useiden. Avioliitto kuuluu vanhaan maailmanjärjestykseen, jossa mies omisti naisen. Marc on tullut Espanjaan juuri hävittääkseen sellaisen maailmanjärjestyksen.

Maria nukkuu yhä. Marc hymyilee hänen suljetuille silmilleen. Hän ei voi elää ilman Mariaa ja jakaa hänet siksi mieluummin kuin on kokonaan ilman. Hän laskee päänsä tyynylle Marian viereen ja nukahtaa onnellisena jokaisesta yhteisestä hetkestä Marian kanssa. Rakkaus, Tanska ja kokonainen elämä Marian kanssa tulevat kuitenkin hänen uniinsa.

Maria Carmen Agirretxa

Maria nousee vuoteesta, pysähtyy ja kuulostele. Ei ääntäkään. Hänen isänsä nukkuu yhä, ja Maria hiipii kohti ovea ja verantaa. Syyskuun yö on hyytävän kylmä ja hän värisee. Maria kääntyy viimeisen kerran lapsuudenkotiinsa päin, hymyilee surumielisesti ja lähtee puolijuoksua Guernicasta pois päin.

Joka ikiseen kadunkulmaan ja puuhun liittyy muistoja. Maria on nähnyt kaikki 20 kesäänsä täällä. Hän ei ole koskaan ollut kauempana kuin lapsena leikkimässä kukkuloilla poikien kanssa. Kun he ensimmäisen kerran lähtivät leikkimään sota, nyrypisti äiti nenäänsä. Tyttöjen ei sopinut tehdä sellaista, mutta sekä hän että koko kaupunki hyväksyivät pian asian. Maria oli sellainen kuin oli, ja kaikki rakastivat häntä juuri sen vuoksi.

Varsinkin pojat. Kun he kasvoivat, vaihtui poikien lapsekas ihastus nuorten miesten päättömään rakastumiseen. Maria tiesi toki, millaista se oli. Hän on tuntenut poikien kiinnostuksen siitä saakka, kun hän eräässä sadonkorjuujuhlassa seurasi yhtä heistä heinälatoon.

Maria on aina ollut heittäytyjä, eikä ole koskaan ajatellut seurauksia tai vaikutuksia – eikä hän ajatellut niitä poikienkaan suhteen. Siksi hän ei koskaan välittänyt pitäytyä vain yhdessä, jokainenhan saattoi antaa hänelle jotain erityistä. Pojat hyväksyivät asiantilan, mutta tuskin mielissään. He eivät halunneet muuta kuin pyytää Marian kättä hänen isältään. He kuitenkin tunsivat Marian, ja suostuivat hänen sääntöihinsä: ottivat kaiken irti yöllisistä kohtaamisista ja pitivät huolen, että Maria sai mitä halusi.

Hänen isänsä tulee raivostumaan nähdessään, että Maria on poissa. Hän tulee käyttämään asemaansa kaupungin pormestarina saadakseen mahdollisimman monet etsimään Mariaa. Mutta lopulta hän ymmärtää. Niin hän on aina lopulta ymmärtänyt, kun Maria on tehnyt jotain sopimatonta, jotain, mikä olisi tuhoisaa kenelle tahansa toiselle. Mutta ei Marialle. Aivan kuin säännöt taipuisivat itsestään, kun on kyse Mariasta.

Maria pysähtyy hetkeksi Guernicaa ympäröivillä kukkuloilla. Hän kääntyy kaupunkiin päin ja katsoo sitä. Hän odottaa päivää, jolloin sota loppuu ja hän voi palata kotiin. Hänen perheensä jäsenet ovat olleet Guernican pormestareita kolmen sukupolven ajan. Kaupunki ja Baskimaa ovat hänen veressään, mutta hänen on nyt jätettävä ne suojellakseen niitä. Hänen on taisteltava Tasavallan ja oikeudenmukaisuuden puolesta ja voitettava ne, jotka uhkaavat sekä hänen rakkaitaan että hänen koko kansaansa.

Niin hän on aina tehnyt, kulkenut edellä, kun se on ollut välttämätöntä. Suojellut niitä, jotka sitä tarvitsivat. Kaikki Guernicassa tiesivät voivansa tulla Marian luokse, jos heillä oli vaikeuksia, jos he eivät päässeet hänen isänsä puheille tai jos tämä ei ottanut heidän ongelmiaan vakavasti. Kun Maria puhui heidän puolestaan neuvoston kokouksissa tammipuun alla kaupungin keskustassa, kaikki kuuntelivat. Kuka tahansa toinen kahdeksantoistavuotias, joka olisi noussut vaatimaan kaupungin-neuvostolta korvauksia tärkeän sadon menettäneelle maanviljelijälle, olisi saatettu naurunalaiseksi. Mutta ei Maria. Kukaan ei edes kuvitellut jättävänsä kuuntelematta, mitä hänellä oli sanottavaa.

TUKISANAT

- Hurmaava ja hymyilevä
- Uskoo hyvään ihmisissä
- On aina tehnyt asioita, jotka olisivat muille täysin sopimattomia
- Asioiden on tapana järjestyä hänen halunsa mukaan
- Omapäinen ja impulsiivinen
- Taistelee kotiseutunsa ja rakkaidensa puolesta
- Uskoo Tasavaltaan heikkojen puolustajana
- Ei osaa valita kahden miehen välillä
- Tarvitsee sekä Santiagoa että Marcia
- Sensuelli

Maria ajattelee isäänsä viimeisen kerran kääntyessään pois kaupunkiin johtavalta tieltä ja jatkaessaan kohti Bilbaota ja Tasavallan värvästoimistoa. Isä on huolehtinut hänestä äidin kuolemasta saakka. Hän on nähnyt Marian kasvavan kauniiksi naiseksi, joka pitää kiinni mielipiteistään ja puolustaa aina heikompiiaan. Maria tietää isänsä olevan hänestä ylpeä, ja että isä pyrki itse samoihin päämääriin pormestarinvirassaan.

Isä ei olisi tietenkään antanut hänen liittyä Tasavallan joukkoihin. Hän oli alkanut puhua, että Marialle olisi löydettävä sopiva aviomies ja kuinka mielellään hän jo haluaisi olla isoisa. Lopulta isä kuitenkin ymmärtää, mikä Bilbaossa vetää Mariaa puoleensa. Hän ottaa ryypyn, istuu tuoliinsa verannalla ja huokaisee kerran hymyillen omapäiselle tyttärelleen, joka muistuttaa niin paljon äitiään nuorena.

Verannalla. Maria vetää nopeasti ilmaa keuhkoihinsa muistaessaan. Hän oli seisyt verannalla kuullessaan sisällissodan syttymisestä. Koko kaupunki oli juhlinut Kansanrintaman vaalivoittoa. He saattoivat tuntea ilmassa uusia tuulia. Sosiaalista oikeudenmukaisuutta, baskien vapautta, maareformeja, jotka antaisivat pienviljelijöille mahdollisuuden arvokkaampaan elämään – kaikkea, mitä he olivat niin kauan toivoneet. Sitten syttyi kapina, joka puhalsi heidän toiveensa taivaan tuuliin ja murskasi heidän unelmansa.

Joka päivä saapui viestejä uusista julmuuksista. Kokonaisia kyliä oli teurastettu, koska ne kannattivat Tasavaltaa. Tasavallan joukot kokivat tappion toisensa jälkeen. Pelko alkoi levitä Guernicassa. Kaupunki sijaitsee onneksi yhä kaukana rintamalta, mutta saksalaiset Stuka-pommikoneet lipuvat silloin tällöin kaupungin yli kuin muistutuksena siitä, ettei sota koskaan ole kaukana.

Marian silmät täyttyvät lähes ääriään myöten kyynelistä hänen ajatellessaan, millaisia kauheuksia hänen kansansa joutuu kokemaan taistellessaan vapautensa ja arvokkuutensa puolesta. Kyyneleet kuitenkin katoavat nopeasti vahvuuden ja polttavan halun suojella läheisiään ja maataan noustessa esiin.

Marian veljet liittyivät Tasavallan joukkoihin pian sodan alettua. Maria olisi seurannut heitä, ellei isä olisi estänyt. Hän jäi kuitenkin Guernicaan ja tyytyi kannustamaan kaupungin lapsia ja pitämään elossa heidän uskoaan Tasavallan voittoon. Kuusi päivää sitten hän kuitenkin kuuli Santiago de Guadarraman joukkomurhasta ja siviilien joukkohaudasta, johon lähes sata vanhusta, naista ja lasta oli heitetty, kun heidät ensin oli surmattu miekoin.

Maria ei enää kestä. Jotain on tehtävä, eikä hän enenkään ole istunut kädet sylisään odottamassa, että joku muu tekisi sen. Siksi hän on nyt lähtenyt salaa isänsä talosta, pois synnyinkaupungistaan ja tuntemattomaan maailmaan: estääkseen jotain samanlaista tapahtumasta ihmisille ja kaupungille, jota hän rakastaa.

Sota

Maria seisoo maalaiskylän yläpuolelle kohoavalla kukkulalla katsellen savua, joka hitaasti kohoaa tuhotuista rakennuksista. Hän ei tiedä kylän nimeä. Hän ei myöskään tiedä, miksi he hyökkäsivät kylään: he seurasivat upseeriensa käskyä, tekivät niin kuin käskettiin ja tuhosivat vihollisen.

Hän istuu maahan. Hänen ruumiinsa tuntuu väsyneeltä, uupuneelta. Taistelu on vienyt kaikki hänen voimansa. Ilmassa on niin paljon savua, että häntä yskittää. Toiset komppanian sotilaat ovat kaivamassa suurta kuoppaa, josta tulee joukkohauta niin ystäville kuin vihollisillekin.

Tämä oli Marian ensimmäinen oikea taistelu, mies miestä vastaan. Hän oli aikaisemmin ampunut juoksuhaudasta heitä kohti rynnänneitä vihollisia, tähännyntä kaukana olevaan hahmoon ja nähnyt sen lyyhistyvän kasaan. Tänään oli erilaista, tänään Maria näki vihollisten silmät ja pelon. Hän huomasi vihollisten haukkovan henkeään, kun hänen pistimensä upposi heidän pehmeään lihaansa. Hän kuuli kuolevien huudot, joita kantautui kaikkialta hänen korviinsa ja joka vainoavat häntä hänen uissaan vielä pitkään.

Maria ei ajattele ajatustaan loppuun: se ei kannata. Hän tekee sen, mikä on pakko suojellakseen ihmisiä, joita rakastaa. Ilman Tasavallan armeijaa heidät murskattaisiin kapinan rautasaappaan alle.

Maria toivoisi tietävänsä, millaista Guernicassa on. Hänen kuulemansa mukaan rintama on tullut lähemmäksi, mutta se on yhä melko kaukana kaupungista. Hän on yrittänyt kirjoittaa isälleen, että hän ja hänen veljensä tulevat kyllä ehjinä kotiin. Hänen on saatava tietää, mitä kotona tapahtuu. Onko kaupunki jäänyt sodan jalkoihin niin kuin ne monet kylät, joita hän on viime kuukausina nähnyt? Tekeekö hän varmasti oikein, auttaako hän pitämään kaupunkinsa sodan ulkopuolella? Ovatko hänen rakkansa turvassa?

Marian ajatukset keskeytyvät, kun eräs hänen komppaniansa sotilaista, Lopéz, ilmestyy hänen eteensä. Hän näyttää odottavalta. Maria kääntää päätänsä. Hän unoh-ttaa usein olevansa korpraali. Taistelujoukoissa on hyvin vähän naisia. Suurin osa naisista on joko partisaaneja jotka vakoilevat vihollislinjojen takana, tai sairaanhoitajia Tasavallan rintaman takana. Mutta ei Maria, ei tietenkään. Hän tahtoo taistella rin-tamalla, ja sai tahtonsa läpi. Yksikään komppanian miehistä ei epäile hänen rohkeuttaan ja kyvykkyyttään.

Maria nyökkää Lopézilla, joka seisoo yhä hänen edessään. Lopéz ilmoittaa eversti Blancon haluavan nähdä hänet. Palavasta kylästä nouseva savu leijuu yhä raskaana ilmassa, mutta mukana on jotain muutakin. Se sama haju, joka leijuu jokaisen taistelulentän yllä sodan runtelemassa Espanjassa: veren raskas, rautamainen haju. Se tarttuu kaikkeen, vaatteisiin ja ihoon niin, että lopulta kaikki löyhyä kuolemalta.

Eversti tekee lyhyesti kunniaa. Hän kertoo äänellä, jonka monet yritykset unohtaa taisteluissa näkemänsä asiat ovat tehneet intohimottomaksi, että komppanian luutnantti kaatui taistelussa. Sitten hän ylentää Marian luutnantiksi mekaanisesti ja vailla seremonioita. Maria yrittää parhaansa mukaan hymyillä ja vaikuttaa kiitolliselta.

Kohtelias sananvaihto keskeytyy kylästä kuuluviin, läpituunkeihin kirkkaisuihin. Maria syöksyy ulos everstin teltasta. Joukko kyläläisiä – naisia, haavoittuneita ja vanhuksia – seisoo rivissä sotilaiden kaivaman syvän kuopan reunalla. Neljä Tasavallan sotilasta kohottaa kiväärinsä ja ampuu aseettomat, voitettut raukat, jotka putoavat joukkohautaan. Maria huutaa ääneen vihasta, mutta tuntee käden olkapäällään.

”Fasistien kannattajia.” Everstin ääni on melkein pahoitteleva. On aivan kuin hän itsekin tietäisi tapahtuman olevan väärin.

Ensimmäistä kertaa elämässään Maria on täysin voimaton. Hän näkee sotilaiden täyttävän hautaa ja kuulee heidän puhuvat julmasti vielä lämpimistä ruumiista. Hän tietää, ettei voi tehdä asialle mitään. Miten Tasavalta voi sallia sellaista käytöstä sotilailtaan? Kyläläiset eivät olleet fasisteja. Heillä ei ollut valinnanvaraa, kun kapinalliset päättivät linnoittautua kylään. He olivat yhtä paljon uhreja kuin Santiago de Guadaramankin asukkaat.

Maria lähtee horjuen everstin teltasta ja yrittää karkottaa kauhistuneiden kyläläisten kuvan mielestään. Hän toistelee itselleen, ettei mitään muuta ollut tehtävissä, että Tasavalta tekee vain sen, mikä on paremman tulevaisuuden kannalta tarpeellista. Hän uskoo siihen. Niin hän itselleen sanoo, mutta syvällä sisimmässään hän ei ole niinkään varma.

Savun kohotessa kohti taivasta ja ruoan tuoksun peittäessä hitaasti kuoleman löyhkän Maria tuijottaa pientä maalaiskylää kyöneleet poskilleen virraten ja kasvava epäily sisintään kalvaen.

Rakkaus

Maria makaa yksin kylpyammeessa. Santiago on juuri lähtenyt. Maria nauttii lämpimästä vedestä alastoman, uupunee ruumiinsa ympärillä. Hänellä on jo ikävä Santia- goa, tämän hiljaista voimaa ja hehkuvia silmiä, tämän vahvoja käsivarsia ympärillään ja käsiä ihollaan.

Santiago on baski kuten Mariakin. Hän ymmärtää, miksi Marian täytyy suojella kotimaataan ja kansaansa. Heidän kansaansa. Santiago ei ole heidän osastonsa pu- heliaimpia miehiä, mutta kun nuori korpraali puhuu, kaikki kuuntelevat, sillä he tie- tävät Santiagon tarkoittavan mitä sanoo, ja aistivat hänessä piilevän voiman. Koko Tasavallan armeijassa tuskin on toista yhtä pidettyä sotilasta. Taistelussa hän on roh- kea ja kylmäverinen olematta silti tyhmänrohkea. Hän tekee sen mikä on tehtävä ja puhuu enemmän teoillaan kuin sanoillaan.

Sellainen Santiago oli myös tarttuessaan ensi kerran Marian käteen. Hän ei sano- nut sanaakaan, johdatti vain Marian pois toisten luota ja nuotion hehkusta. Pimeys- dessä he löysivät toisensa ja liukuivat yhteen.

Joskus Mariasta tuntuu, että siinä on muutakin. Jotain, minkä Santiago yrittää kät- keä rohkean julkisivunsa taakse. Maria tahtoo saada selville, mitä se on ja jakaa sen hänen kanssaan. Hän ei kestä ajatusta, että Santiago salailisi jotain. Maria rakastaa häntä, mitä se ikinä onkaan. Hän rakastaa painautua Santiagon syliin ja tuntee kaiken muun jäävät ulkopuolelle. On kuin maailmassa olisivat vain he kaksi.

Ilman Santia- goa ja Marcia olisi kestänyt olla niin kaukana Guernicasta. Marian rakkaus näitä miehiä kohtaan pitää hänet pystyssä, ja auttaa jatkamaan taistelua oikeu- denmukaisuuden puolesta. Miehet ovat hänen tukenaan ja pitävät häntä jaloillaan het- kinä, jolloin kaikki näyttää toivottomalta, kun hän on menettämässillään uskonsa Tasa- vallan voittoon tai kun hän ei usko edes Tasavallan asian olevan oikeudenmukainen.

Pöydällä on paperi. Runo Marcilta. Maria lukee runon vielä kerran. Sanat virtaa- vat hänen lävitseen, lämmittävät häntä ja saavat hänen poskensa hehkumaan. Maria toivoo, että osaisi itse puhua rakkaudesta yhtä kauniisti ja hyvin. Marc on kiehtonut häntä ensitapaamisesta asti: Marc oli vapaaehtoinen Kansainvälisessä prikaatissa, ja matkustanut Tanskasta saakka taistellakseen espanjalaisten vapauden vuoksi.

Aina joutuessaan epäilysten valtaan Marian tarvitsee vain puhua Marcin kanssa. Hänen innokkuutensa on sekä tarttuvaa että rauhoittavaa. Oikeus on heidän puolel- laan. Marc on poliittinen upseeri osastossa, jossa Maria toimii luutnanttina, ja hänen tehtävänsä on huolehtia joukkojen moraalista ja siitä, etteivät sotilaat milloinkaan uno- hda, minkä vuoksi taistelevat.

Maria katselee mielellään, kun Marc puhuu ihmisten kanssa. Hän haluaa niin kiihkeästi pitää yllä heidän taistelutahtoaan. Hän on omistautuneempi asialleen kuin useimmat espanjalaiset. Joskus Mariasta kuitenkin tuntuu siltä, kuin Marc ei tietäisi, minkä puolesta he todellisuudessa taistelevat, että hän uppoutuu liiaksi ihanteisiinsa ja utopioihinsa. Heti, kun hän on Marcin lähellä, tunne kuitenkin katoaa. Kun he ovat yhdessä, tuntuu siltä, kuin Marcin polttava kiihko kulkisi suoraan hänestä Ma- riaan. Maria tarttuu nenäänsä ja sukeltaa kokonaan kylpyveden pinnan alle. Hän on kiitollinen saadessaan niin paljon rakkautta elämäänsä. Hänellä on kaksi miestä, joita hän rakastaa ehdottomasti, ja jotka vastaavat hänen rakkauteensa.

Maria nousee taas pintaan ja lukee uudelleen Marcin runon. Marc rakastaa ja palvoo häntä, haluaa hänet omakseen. Molemmat miehet haluavat. Maria tietää sen, vaikkei- vät miehet sitä ääneen sanokaan. Siinä mielessä he eivät juuri eroa Guernican pojista.

Maria tietää loulkaavansa molempia miehiä, ja että hänen pitäisi valita toinen. Mutta miksi? Nythän menee hyvin. Kun hän haluaa Marcia, hän makaa tämän kans- sa. Kun hän haluaa Santia- goa, hän makaa tämän kanssa. Miehet tietävät ja hyväksy- vät asian. Koko ajatus avioliitosta on osa sitä vanhaa Espanjaa, jota vastaan he taiste- levat. Yksikään mies ei omista hänen ruumistaan, se on yksin hänen. Hän voi tehdä sillä mitä haluaa: antaa sen kenelle haluaa ja ottaa sen pois, kun haluaa.

Maria tietää, ettei hänen päättämättömyytensä johdu siitä. Hän ei vain halua eikä voi valita. Hän tarvitsee molempia miehiä. Hän ei voi elää ilman molempia. Hän on usein elämänsä aikana tehnyt mahdottomia asioita. Miksei siis tälläkin kertaa?

Santiago Lopetegui

Santiago polvistuu alttarin edessä, tekee ristinmerkin ja painaa päänsä rukoukseen. Hän rukoilee anteeksiantoa sille, mihin on ryhtymässä. Hän tietää koko kylän olevan selkensä takana, että kaikki nuoret miehet odottavat häntä lähtövalmiina kirkon ulkopuolella johtamaan heitä. Santiago hymyilee synkästi. Sellaista se on aina ollut. Epäily ja epävarmuuden aikoina kaikkien kysyvät katseet ovat kääntyneet häntä kohti.

Kirkko on heidän elämänsä keskus. Koko kylä on rakennettu sen ympärille, niin kuin kaikki muutkin Baskimaan kylät. Kyläläiset istuvat sunnuntaisin kirkossa jumalanpalveluksessa kuin suuri perhe. Santiago ei voi olla ajattelematta, että hän on johdattamassa kaikki kyläläiset suoraan helvettiin.

Hän nousee ylös ja sytyttää vielä yhden kynttilän. Näinä aikoina monet kadotetut sielut tarvitsevat rukouksia. Santiago huokaa. Hän on varmasti itsekkin yksi niistä kadotetuista, koska on aikeissa liittyä Tasavallan joukkoihin ja taistella kapinallisia vastaan. Espanjan katolinen kirkko ei tue kapinaa yksin, vaan jopa paavi Vatikaanissa on kapinallisten puolella. Santiago taistelee Tasavallan puolella, joka on surmannut monia pappeja. Santiago toivoo vanhempiensa sytyttävän kynttilän hänelle sillä aikaa kuin hän on poissa.

Santiago puree hampaansa yhteen ja lukitsee tunteensa sisälleen. Päätös ei ole ollut helppo, mutta se oli tehtävä. Hänen on taisteltava kapinallisia vastaan, jos haluaa vielä katsoa itseään silmiin.

Kaikki näytti niin hyvältä, kun Kansanrintama voitti vaalit. Santiago on koko elämänsä tottunut rikkaiden maanomistajien alaisuuteen. Koko hänen perheensä joutui raatamaan aamusta iltaan, sillä Madridin luksusasunnoissaan asuvat aateliset omistivat maat ja vaativat heiltä epäoikeudenmukaisia maavuokria. Hän on nähnyt sekä isänsä että setiensä vanhenevan ennen aikojaan rikkaiden ahneuden murtamina. Hän uskoi todella asioiden muuttuvan: parempia oloja köyhille, enemmän itsenäisyyttä Baskimaalle. Kansanrintama pystyi antamaan sen kaiken.

Sitten tuli kapina. Rikkaat, mahtavat ja etuoikeutetut eivät halunneet luopua luksuselämästään, jotta Santiago kaltaiset tavalliset ihmiset voisivat elää arvokasta elämää.

Raivo nousee Santiagon sisällä. Hänen kaulasuonensa pullistuvat. Hänen kätensä ovat murentaa kynttilän palasiksi. Hän katsoo Madonna-patsasta alttarin vieressä ja tuntee rauhan katoavan itsestään. Vihasta ei kuitenkaan ole hyötyä. Se ei auta hänen perhettään saamaan parempia elinoloja eikä vapauta Baskimaata. Se on vain haitaksi. Se on väärin. Miehen on osattava hallita tunteensa.

TUKISANAT

- Sisukas, toimelias ja rohkea
- Seisoo sanojensa takana
- Arjen sankari
- Kärsii vaikeudesta ilmaista tunteitaan
- Tuntee syyllisyyttä tovereidensa kuolemasta
- Taistelee suojellakseen kotiaan
- Harras katolilainen
- Kärsii uskonsa ja vapaustaistelun välisestä ristiriidasta
- Ei voi elää ilman Mariaa, muttei voi saada häntä omakseen
- Kunnioittaa ja ihailee kilpakosijaansa Marcia

Hallinta. Santiago on aina hallinnut tilanteen. Sen vuoksi häntä nytkin odotetaan kirkon ulkopuolella. He ovat nähneet hänet kyläjuhlissa, ratsastamassa härällä miehuuskokeissa. Hän pystyy istumaan härän selässä kaksi kertaa kauemmin kuin kukaan muu. Hän puristaa vain polvensa eläimen lihaksikkaisiin kylkiin ja antaa sen

juosta ympäri pientä areenaa katsojien hurratessa ja huutaessa hänen nimeään. Jos hän olisi syntynyt isompaan kaupunkiin, olisi hänestä varmasti tullut härkätaistelija, joka paistattelee kunniaa ja ihailussa. Nyt hänen on tyydyttävä vain olemaan kyläjuhlien sankari. Santiago ei koskaan ole pahoitellut osaansa, purrut vain hammasta ja työskennellyt vielä ahkerammin. Hän on heittänyt mielestään kaikki unelmat ja keskittynyt lähellä oleviin asioihin, perheeseensä ja kyläänsä. Ne tarvitsevat häntä, nyt enemmän kuin koskaan.

Santiago pyyhkii viimeiset steariininmurut sormistaan ja hengittää syvään. Hän on luvannut kylän nuorille miehille johdattaa heidät Bilbaoon, jossa he voivat liittyä Tasavallan armeijaan. Hän on luvannut taistella heidän kanssaan. Se ei ollut helppo päätös, mutta päätöksestä pidetään kiinni, kun se on tehty. Siitä tunnistaa miehen, ja sen ajatuksen ympärille Santiago on elämänsä ja itsekunnioituksensa rakentanut.

Valo virtaa sisään mosaiikki-ikkunoista ja osuu Santiagon kasvoihin. Santiagon kasvot eivät enää näytä kaksikymmenkesäisen kasvoilta: iho on jo parkkiintunut auringon armottomien säteiden alla. Hänen suunsa ympärillä on sisukas, päättäväinen piirre aivan kuin hän purisi hampaitaan yhteen peläten epäilyksen lipsahtavan ulos. Santiago ei puhu, ellei tarkoita, mitä sanoo. Myös silmät ovat päättäväiset: hän tietää, mitä hänen on tehtävä.

Santiago avaa kirkon valtavan oven, pysähtyy hetkeksi ja katselee kotikyläänsä, joka kylpee elokuun auringon kultaisessa valossa. Tätä hän on puolustava. Ei unelmia, utopioita tai pilvulinnoja. Köyhä maalaiskylä on kaikkea sitä, mitä hän koskaan voi elämältä toivoa, kaikkea sitä, mikä on puolustamisen arvoista. Kyse ei ole Tasavallan tai demokratian puolustamisesta. On kyse hänen kodistaan, hänen perheensä elämästä ja arvokkuudesta.

Santiago voi tuntea Madonna-patsaan silmät selässään laskeutuessaan portaita. Patsas syyttää häntä uskonsa pettämisestä, jos hän taistelee kapinallisia vastaan ja puolustaa jumalatonta Tasavaltaa. Santiago ravistautuu irti tunteesta ja hautaa sen syvälle rintaansa. Hän puree hammasta ja jatkaa matkaansa.

Kylän nuoret miehet katsovat häntä odottavasti. Santiago ottaa kasvoilleen kaikkien päättävällisimmän ilmeensä ja nyökkää lyhyesti. Hän ottaa matkalaukkunsa ja lähtee johdattamaan miehiä koti Bilbaota ja Tasavallan rekrytointitoimistoa.

Sota

Santiago seisoo Julenin ruumiin vieressä. Muut eivät ehkä tunnista tätä. Julenin kasvot ovat lian ja veren peitossa ja univormu aivan riekaleina. Kranaatti osui aivan heidän lähelleen juoksuhaudassa, mutta Santiago tunnistaa hänet helposti. Julen oli viimeinen hänen kotikylästään, viimeinen niistä toiveikkaista nuorukaisista, jotka lähtivät elokuun auringossa kylpeneeltä Baskimaalta. Nyt hän on kuollut, niin kuin toisetkin.

Julen. Alonso. Eduardo. Hector. Miguel. Martin. Toni. Kaikki ovat poissa, heidät on ammuttu alas, erotettu toisistaan kapinallisten saksalaisilla ja italialaisilla aseilla. Pistimet ovat lävistäneet heidät.

He seurasivat Santiagoa sotaan. Hän oli vannonut suojelevansa heitä. Santiago nostaa Julenin kevyesti ilmaan ja kantaa hänet pois taistelukentältä kyyneleet poskille valuen. Hän itkee sekä Julenin, kaikkien kuolleiden toveriensa että itsensä vuoksi. Toiset näkevät hänet ja väistävät, antavat hänen kulkea ohi Julenin silpoutuneet jäännökset sylissään.

He eivät ole koskaan ennen nähneet korpraaliaan sellaisena. Santiagon tehtävä on johtaa miehensä taisteluun. He ovat tottuneet siihen, että Santiago menee edeltä ja saaneet rohkeutta hänen päättäväisestä katseestaan ja sisukkaasta ilmeestään, mutta eivät tällä kertaa. Hän on yrittänyt piilottaa kaikki tunteensa ja ajatella vain kotiaan ja kaikkea sitä, mitä hänen on suojeltava. Nyt kaikki muukin kuin pettymys nuorien maalaispoikien johdattamisesta tällaiseen paikkaan nouse pintaan. Kolmen kuukauden yhtäjaksoinen palvelus sodan keskiössä osuu häneen kovana ja armottomana

kuin matadoria päin syöksyvä härkä.

Santiago tuntee ensimmäistä kertaa sodan alkamisen jälkeen veren hajun ilmassa taistelun jälkeen. Se on raskas, rautamainen ja tukahduttava. Hän katsoo taisteluku-
ntän ylitse ja näkee kasoittain silvottuja ruumiita. Jotkut ovat yhä kaksinkerroin, pisti-
met ovat porautuneet niihin niin, että ne näyttävät käyvän ikuista kuolinkamppailua.
Hän ei voi lakata itkemästä. Mitä hyötyä tästä kaikesta on?

Santiago ajattelee usein aikaa sodan jälkeen. Riippumatta siitä, kuka sodan voit-
taa, tulee kaiken kuoleman sovittaminen vaatimaan paljon rukouksia ja kynttilöitä.
Juuri nyt näyttää siltä, että nuoret miehet rintaman molemmilla puolilla uhraavat
henkensä turhan takia. Espanja tulee olemaan jakautunut maa vielä kauan. Kaikki se,
minkä hän uskoi seuraavan Kansanrintaman vaalivoittoa, tulee katoamaan yrityksiin
jälleenrakentaa tämä tuhottu maa. Baskimaa joutuu pian sota-alueelle, ja hänen yri-
tyksensä suojella kotiaan ja perhettään valuvat hiekkaan.

Santiago laskee Julenin lempeästi maahan. Nyt ei ole aikaa kristilliselle hautauk-
selle. Julen on vain yksi monista nuorista miehistä, jotka lasketaan joukkohautaan,
kauaksi vihitystä maasta. Santiago sulkee Julenin silmät, tekee ristinmerkin ja lähet-
tää lyhyen rukouksen pyhälle neitsyelle. Kyyneleet tyrehtyvät hitaasti. Santiago tart-
tuu kaulassaan riippuvaan ristiin ja rukoilee kaikilta pyhimyksiltä, joista koskaan on
kuullut puhuttavan, voimaa jatkaa taistelua ja sukunsa puolustamista.

Hän katsoo Julenin rauhallisia kasvoja. Jos sotaa ei olisi, he olisivat nyt valmistele-
massa peltoja kevätkylvöjä varten. Kevät on tulossa. Santiago on elänyt ulkona kyllin
kauan tunteakseen sen.

Rauha alkaa palata häneen ja hän pyyhkii pois viimeiset kyyneleet. Hän hymyilee
surumielisesti Julenille, joka ei enää saa nähdä Baskimaan kauniita kukkuloita ja veh-
reitä laaksoja. Mutta siellä ne yhä ovat. Ne ovat yhä puolustamisen arvoisia. Santiago
ravistaa vielä kerran epämiellyttävät tunteet pois, ottaa kasvoilleen päättäväisen naa-
mionsa ja palaa reippain askelin komppaniansa luo. Miesten ilmeet kirkastuvat, he
tunnistavat hänet jälleen. Tämän korpraaliin he tuntevat ja luottavat vievän heidät
ehjinä pahimpienkin koettelemusten läpi.

Santiago järjestää ajatuksensa. Taistelu on ohi tältä päivältä. Elämä jatkuu, vaikka
hänen sisintään polttaakin yhä pettymys ja häpeä. Hänen olisi pitänyt suojella kylän-
sä poikia paremmin. Mutta kaikki ei ole vielä loppu. Baskimaa on yhä vapaa. Hänen
perheensä on yhä turvassa. Komppaniassa on yhä joku, joka tarvitsee häntä.

Kasvot päättäväisimmän kuorensa takana Santiago tarttuu vielä kerran ristiin kau-
lallaan ja puristaa sitä. Hän vannoo puolustavansa niitä, joita rakastaa ja tekevänsä
kaiken voitavansa pitääkseen rakkaan kotinsa vapaana raskaasta veren ja kuoleman
hajusta, joka seuraa sotaa kaikkialle.

Rakkaus

Santiago nousee vuoteelta. Hänen on aika mennä. Hänen vaatteensa ovat levällään
lattialla. Niitä ei voinut riisua liian nopeasti, kun he yöllä tulivat tähän hotellihuonee-
seen. Hän hymyilee ajatukselle. Hän ei ole koskaan tavannut Marian kaltaista naista.
Hän ei ole koskaan tavannut sellaista voiman ja pehmeiden liittoja.

Santiago kuulee Marian liikkuvan viereisen huoneen kylpyammeessa ja kurkistaa
sisään puoliavoimesta ovesta. Santiago rakastaa Marian katselemista; hän on niin
kaunis, ja vesi hyväilee hänen alastonta ihoaan. Kuka voisi uskoa häntä samaksi nai-
seksi, joka palvelee luutnanttina Tasavallan joukoissa?

Santiago hämmästyivät tavatessaan Marian ensimmäisen kerran. Useimmat Tasaval-
lan joukoissa palvelevat naiset ovat sairaanhoitajia ja pysyttelevät kaukana rintamal-
ta, mutta ei Maria. Hän taistelee kuin kuka tahansa mies, ja heidän komppaniansa
sotilaat kunnioittavat häntä yhtä paljon kuin miehiä. Santiago hymyilee vetäessään
housuja jalkaansa. Mariassa on paljon sellaista, mitä naisissa ei yleensä ole, ja kaikki
se veti häntä alusta saakka puoleensa. Aivan kuin kaikki säännöt olisivat lakanneet
pätemästä Marian tapauksessa. Se on kiehtonut Santiagoa ensitapaamisesta lähtien.

Hän yritti torjua sellaiset ajatukset. Maria oli hänen yläpuolellaan. Kaikenlainen tunteiden ilmaisu olisi ollut aivan väärin, mutta niitä oli tietysti aivan mahdoton vastustaa. Maria ei ollut mikään naapurintyttö, johon saattoi tehdä vaikutuksen hevostiehen taidoillaan. Maria on jotain aivan erityistä. Santiagon oli tehtävä jotain. Hän tarttui Marian käteen sanomatta sanaakaan, hän johdatti Marian pois muun kompanian luota ja kaatui tämän kanssa ruohikkoon. Siitä alkaen Maria on ollut hänen.

Maria on myös kotoisin Baskimaalta. Hän ymmärtää, miksi Santiagon on puolustettava sitä. Mariakin taistelee sukunsa ja kotinsa, ei minkään ihanteen puolesta. Kun Santiago makaa Marian vieressä ja silittää tämän yönmustia kiharoita karhealla kädellään, hän lepää. Kaikki levottomat ajatukset ovat poissa.

Santiago näkee paperinpalan pöydällä kylpyammeen vieressä. Viha saa hänet puristamaan silmänsä kiinni. Runo. Epäilemättä Marcilta. Santiago tuntee kylmenevänsä, ja tunteet kuohuvat hänen ylitseen. Marc! Marian toinen rakastaja. Santiago puristaa kätensä nyrkkiin ja avaa ne taas, etsien samalla huoneesta jotain, johon purkaa tunteensa.

Marc on kompanian poliittinen upseeri, Kansainvälisen prikaatin vapaaehtoisia. Hän on matkustanut Tanskasta auttaakseen puolustamaan Tasavaltaa ja orastavaa espanjalaista demokratiaa. Marc uskoo pilvilinnoihin tulevaisuuden yhteiskunnasta. Hän taistelee unelmien puolesta.

Santiago ottaa maljakon käteensä, mutta laskee sen taas pöydälle. Maria ei saa nähdä häntä tällaisena. Hän ottaa nopeasti univormunsa takin ja juoksee ulos, pois Marian luota, pois runon luota. Paperin, jonka kauniit sanat viettelevät Marian, vievät hänet Santiagolta. Runot kertovat kaiken, mitä Santiago tuntee Mariaa katsoessaan, mutta hän voi vain haaveilla kyvystä puhua tunteistaan ääneen.

Santiago marssii hotellin käytävän halki. Jos hän nyt tapaisi Marcin, ei rikkaan miehen pojasta jäisi paljoakaan jäljelle. Santiago pysähtyy. Hän tietää valehtelevansa itselleen. Marc on... Marc on hänen ystävänsä. Kuinka Santiago voisi moittia häntä Mariaan rakastumisesta? Totuus on, että Marc on kaikkea sitä, mitä Santiago toivoisi itse olevansa. Kaunopuheinen. Hurmaava. Runollinen. Marc on halunnut matkustaa puolen Euroopan halki puolustaakseen maata, jossa ei edes asu. Santiagoa nolottaa. Hän on onnellinen siitä, että on olemassa Marcin kaltaisia, omaa nenäänsä pitemälle näkeviä ihmisiä, jotka tahtovat auttaa toisia.

Santiago lysähtää aulan tuolille ja huomaa vihansa laantuvan ja korvautuvan mahdollomalla kaipuulla. Hän kaipaa Mariaa. Hän kaipaa hetkeä, jolloin voisi viedä tämän kotiin Baskimaahan ja mennä naimisiin tämän kanssa pienessä maalaiskirkossa mäen päällä.

Hän tietää sen olevan mahdotonta. Maria ei koskaan torjuisi Marcia ja Santiagon on vain hyväksyttävä se. Hänen on hyväksyttävä joutuvansa jakamaan rakastamansa nainen toisen miehen kanssa, vaikka hän tietääkin sen olevan väärin, vastoin kaikkea, mitä hän on oppinut ja mihin hän uskoo. Hän näkee joka yö unia, joissa Maria on yksin hänen. Jokaisena päivänä hänen on pakko hyväksyä, että Maria on myös Marcin.

Tunteet Mariaa kohtaan polttavat Santiagon rintaa. Hänen on saatava Maria itselleen. Hän pitää kuitenkin tunteet sisällään ja yrittää olla onnellinen siitä, mitä on saanut. Onhan hän kuitenkin yhdessä Marian kanssa. Hän tarvitsee Mariaa. Ajatus maailmasta ilman Mariaa on kestämaton.

Toistaiseksi hänen on pidettävä palavat tunteensa sisällään.

Tapahtumia ohjaava pelaaja – kylmyys

Hahmot

ROBERT JANNETTY, KYLMYYS, NÄYTÖKSET 1 JA 2

Robert ottaa kulauksen drinkkilasistaan. Aniksen maku leviää lämpimänä hänen ruumiiseensa. Hän huokaisee ja katsoo kirjoituskoneensa tyhjää paperiarkkia. Kohta sen täyttää taas uusi kuvaus rintamalta, kertomus kuolemasta ja tuhotöistä, joka voi saada amerikkalaiset lukijat vetämään aamukahvinsa väärään kurkkuun. Sitten he laskevat lehden käsistään ja unohtavat koko artikkelin ja sodan.

Robertkin tahtoi mielellään unohtaa kaikki kauhut, joita on kaksikymmenvuotisen sotakirjeenvaihtajanuransa aikana nähnyt: taistelukentälle jääneet silpoutuneet ruumiit, jotka näyttävät kiukkuisen lapsen rikki tallomilta leikkikalusotilailta, tykkien kumean jylinän, joka saa koko maan vapisemaan pelosta. Veriset, nokiset miehet, jotka tungeksivat toistensa ohi ja sohivat sokeasti pistimillään vielä pitkään sen jälkeen, kun heidän vihollisensa jo ovat kuolleet.

Hän hymyilee pilkkallisesti itselleen. Roskaa. Vanhan, tunteellisen hupsun höpinää. Hän ottaa uuden hörpyn, ja puuduttava lämpö leviää jälleen hänen ruumiiseensa. Se auttaa keskittymään edessä olevaan paperiin.

Onhan hän koettanut unohtaa. Hän matkusti kotiin Saint-Louisiin Mary-Annin luokse. Hän yritti työskennellä paikallislehdessä ja elää rauhallista esikaupunkielämää.

Puoli vuotta myöhemmin hän jo oli Intiassa raportoimassa sikhien kapinasta. Sota oli jättänyt häneen niin syvät jäljet, ettei hän voinut kääntää niille selkäänsä. Oli aivan sama, mitä hän teki, sota ja kuolema pyörivät hänen ajatuksissaan ja unissaan.

Artikkeli alkaa muotoutua. Se käy rutiinilla. Robert on jo kirjoittanut niitä sadoittain. Hän aloitti kirjeenvaihtajana ensimmäisessä maailmansodassa ja on sittemmin ollut paikalla yli kahdessakymmenessä sodassa, joista useimmat ovat olleet merkityksettömiä siirtomaakahakoita. Hän ei enää pysty erottamaan niitä toisistaan. Kaikki sodat ovat samanlaisia. Julmia. Turhia. Ne merkitsevät ikiajoiksi jokaisen niiden tielle joutuvan. Jotkut niistä on ehkä aloitettu hyvästä syystä, mutta sodan alkaessa moraalit katoaa. Ihminen menettää kaikki sivilisaation korut ja jäljelle jää vain syvin olemus: julmuus, kostonhimo, armottomuus. Halveksittavaa. Sota paljastaa eläimen ihmisen sisällä.

Sikäli kun Robert tietää, Mary-Ann odottaa häntä siellä kotona. Tyttöparka. Hän tapasi Robertin ennen kuin Robert tapasi sodan. Ennen kuin se muutti hänet.

Robert nousee ylös, menee peilin eteen ja katselee itseään. Hän on yhä komea, yhä viriili. Hän työntää leukansa esiin, ja löysä iho leuan alla kiristyy. Hän pystyy yhä voittamaan pojanjолpit, joita lehdet nykyään lähettävät kirjeenvaihtajiksi. Hän saa parhaat jutut. Hän pääsee lähemmäksi rintamaa kuin he. Hän saa parempia ja shokeeraavampia kuvia kuin toiset. Robert hymyilee julmasti pelissä katsoville kovalle kasvoille.

Unet ja taka-ajatuksat katoavat hetkessä, sillä hän on yhä kaikkien aikojen paras sotareportteri. Hän juo lasinsa tyhjäksi ja istuu jälleen.

Artikkeli on valmis. Robert vilkaisee vuodettaan. Ei. Hän ei vielä ole valmis kohtaamaan unia. Hänen on lähdettävä ulos, Chuecaan, yökerhoihin, varieteenäytöksiin. Chuecan tytöt rakastavat häntä, hänen amerikkalaista aksenttiaan ja miehekästä julkisivuaan. He eivät tiedä hänen unistaan. Hän kertoo heille kokemuksistaan, kaikista vaaroista, joihin hän on joutunut, kuinka hän on katsonut kuolemaa silmästä silmään saadakseen hyvän jutun. Unet on helpompi pitää loitolla, jos ei nuku yksin.

Amerikkalainen lehtimies. Puolivälissä viittäkymmentä, mutta yhä nuorekas. Karaistunut, työnsä kynniseksi tekemä sotakirjeenvaihtaja. Robert pitää yllä machomiehen julkisivua, mutta kaiken kuoleman näkeminen on jättänyt syvät haavat hänen sieluunsa. Hän on kuitenkin liian kovettunut ja sodan merkitsemä tehdäkseen enää muuta työtä. Samalla hänellä on yhä aimo annos ammattiylpeyttä, ja hän on ylpeä voidessaan kirjoittaa paljon parempia artikkeleita kuin nuoremmat kollegansa. Unet kuitenkin kiusaavat häntä jatkuvasti, vaikka hän koettaakin pitää niitä loitolla alkoholin ja naisten avulla.

PABLO ORBAIZ GUERRERO, NÄYTÖS 3

Kenraali hymyilee leveästi Pablolle ja tarjoaa lasillisen whiskyä. Kyse on selvästi tärkeästä tehtävästä. Pablon on johdettava pieni ryhmä sotilaita vihollislinjojen taakse, jotta he voivat räjäyttää sillan ja näin valmistaa tietä tulevalle hyökkäykselle. Kenraalin venäläinen aksentti raastaa korvia. Miksi kaikki nämä ulkomaalaiset tahtovat taistella Espanjan vapauden vuoksi? He puhuvat veljeydestä ja tulevaisuuden yhteiskunnasta, siitä, kuinka tärkeää on voittaa fasismi täällä, ennen kuin se pääsee leviämään. Miehet puhuvat suuria sanoja pöytiensä takana ja lähettävät syntyperäisiä espanjalaisia kuolemaan pilvilinnojen ja tyhjen ideaalien vuoksi.

Pablo lähtee kenraalin luota päätään puistellen. Uskovatko kenraalit todellakin asioihin, joita he alaisilleen syöttävät? Luulevatko he tosiaan tämän hyökkäyksen muuttavan jotenkin sodan kulkua?

Hänelle on kerrottu aivan samat asiat ennen jokaista aikaisempaa tehtävää. Tällä kertaa se on tärkeää. Tällä kertaa kapinalliset voitetaan. Tällä kertaa me onnistumme. Kaikki päättyy kuitenkin aina samalla tavalla. Status quo. Tehtävä joko onnistuu tai sitten ei. Ehkä he pääsevät vihollislinjojen taakse vahingoittumattomina, ehkä eivät. Kävi miten kävi, sota on jatkunut kuten ennenkin. Kapinalliset valtaavat yhä edelleen alueita, ja se vapaa Espanja, jota Pablokin alussa niin kiihkeästi halusi puolustaa, näyttää yhä kaukaisemmalta.

He voivat vain viivyttää väistämätöntä. Kapinalliset tulevat voittamaan, ja Espanjasta tulee samanlainen diktatuuri kuin Saksasta ja Italiasta.

Pablo puristaa kätensä nyrkkiin. Hän on niin vihainen. Kenraaleille, jotka vain puhuvat tulevasta voitosta, vaikka kaikki tietävät, ettei sellaista tule, ja kapinallisille, jotka hitaasti mutta varmasti murskaavat unelman, joka hänellä kerran oli. Pablo on nähnyt ystäviensä kuolevan sen vuoksi. Heidät on ammuttu tehtävissä, jotka alkoivat suurilla sanoilla sotaonnen kääntymisestä, mutta jotka ovat valuneet hiekkaan.

Francisco. Ismael. Gaizka. Luis, jolla oli vaalea tukka ja lapsekas hymy. He kaikki uskoivat samaan asiaan, johon Pablokin kerran uskoi. Tulevaisuuteen, ei venäläisten kenraalien utopistiseen sosialistiseen paratiisiin, vaan maahan, jossa ei eletä rikkaiden maanomistajien armoilla. Ystävät ovat poissa aivan kuten unelmatkin. He ovat räjähtäneet kappaleiksi kranaattien osuessa heihin, joutuneet pistinten lävistämiksi.

Pablo maleksii eksyneenä Madridin kaduilla. Kaupunki pelottaa tavallista baskikalastajaa. Hän on aina tuntenut olevansa kotona Pohjois-Espanjan metsissä. Hän tuntee jokaisen piilopaikan ja pakotien. Mutta kaupungin ihmisvilinässä ei täydellinenkään partisaanikaan osaa liikkua. Hän ajattelee taas uutta tehtävää, joka ei tule tuomaan mukanaan kuin kuolemaa. Pablo ei pelkää, mutta tuntuu yhä absurdimmalta kuolla asian puolesta, joka on jo hävitty.

Noin kaksikymmenvuotias baskipartisaani, jonka tehtävä on johdattaa päähenkilöt vihollislinjojen taakse. Katsoo tasavaltalaisten käyvän toivotonta taistelua, vaikka oikeus onkin heidän puolellaan; Kapinalliset ovat aivan liian vahvoja. On nähnyt monien ystäviensä kuolevan samankaltaisissa operaatioissa, jotka eivät mitenkään edistäneet sotaa.

FABIO MANFREDINI, NÄYTÖS 4

Kun iltapäiväaurinko osuu talojen kattoihin Guernicassa, ne kimaltavat kuin kulta. Sääli, että kaikki ovat liian kiireisiä nauttiakseen siitä. Melkein kaikki, mutta ei Fabio. Hän istuu huolettomana pormestarin verannalla. Hänellä on edessään lasillinen punaviiniä, josta hän silloin tällöin ottaa kulauksen.

Tämä on melkein liian hyvää ollakseen totta. Koko kaupunki nieli hänen tarinansa, jonka mukaan hän karkasi Italian joukoista, koska ei enää kestänyt näiden julmuutta siviiliväestöä kohtaan. Eikä se mikään vale olekaan. Valehtelija Fabio on aina ollut, varas ja huijari myös, mutta murhaaja ei.

Fabio nauraa itsekseen. Juuri hänen huijauksensa pakottivat hänet liittymään armeijaan ja lähtemään Espanjaan taistelemaan fasistien puolella. Maa poltti hänen jalcojensa alla Italiassa. Siellä oli liikaa halveksivia naisia, raivostuneita aisankannattajia, tyytymättömiä varastetun tavaranto ostajia ja yhteistyöhaluttomia koronkiskureita.

Fabion pitäisi oikeastaan paeta. Hänen tehtävänsä alkaa olla suoritettu. Hän on kerännyt tarvittavat tiedot. Hänen on nyt kadottava – kuten niin monta kertaa ennenkin – kuin varas yöhön, palattava Italian leiriin ja otettava vastaan uusi tehtävä vihollislinjojen takana.

Mutta mitä kauemmin hän pysyy Guernicassa, sitä enemmän hän on alkanut uskoa omaan tarinaansa rintamakarkuruudesta. Guernicassa on ihanaa ja rauhallista, vaikka paikka onkin hieman pieni hänen makuunsa. Hänen on ollut helppoa hurmata naisia, jotka ovat menettäneet miehensä sotaan ja elää hetkessä, kunnes voi jatkaa matkaansa joko Madridin tai kokonaan pois Espanjasta.

Fabion päiväunelmat keskeytyvät horisontissa jysähtävän räjähdysten voimasta. Hän säpsähtää ja kaataa viininsä. Mitä ihmettä hän oikein ajattelee? Rintama ei ole kaukana. Rintamakarkuruudesta rankaistaan kuolemalla. Siksi hän ryhtyikin vakoojaksi. Guernicalle tulee tapahtumaan jotain. Pian. Hän on unohtanut sen nauttiesaan poissaolosta rintamalla. Hän on unohtanut, että sota tahtoo hänet takaisin.

Iltapäivän kultaisessa valossa istuessaan Fabio lomaantuu hetkeksi kaikkein kalvavimmasta pelosta. Hän pelkää henkensä puolesta.

Hänen on toimittava saamansa käskyn mukaan ja jatkettava tehtävää, kunnes pääsee huomaamattomasti lipettiin. Hänen on rapautettava kaupunkilaisten moraalialia, saatava nämä unohtamaan kaikki puolustautumiseen liittyvä, tuuditettava heidät väärään turvallisuuden tunteeseen tai saatava heidät uskomaan, ettei fasistien valtavia joukkoja vastaan kannata edes yrittää taistella. Kaupunkilaiset ovat alkanee luottaa häneen, jopa pitää hänestä, ja hänen on myönnettävä, että hänkin on alkanut pitää kaupunkilaisista ja heidän kauniista kaupungistaan.

Hän pudistaa päätään kuin saadakseen kaikki väärät ajatukset kaikkoamaan ja unohtaakseen kaikki haaveensa pelon ja eloonjäämiskamppailun taakse jättämises-tä. Hän ottaa kasvoilleen mielistelevimmän ja luottamusta herättävimmän hymynsä. Hänen on jatkettava tehtävää. Ennemmin nämä ihmiset kuin hän, hän sanoo itselleen. Murhaaja hän ei ole, mutta ei myöskään tyhmä.

Italialainen rintamakarkuri/vakooja. Väittää olevansa rintamakarkuri, mutta on todellisuudessa kapinallisten vakooja. Fabio pyrkii sekä keräämään tietoja että rapauttamaan vastustajan moraalialia, mutta on vastoin tahtoaan alkanut pitää Guernicasta ja sen asukkaista. Hän on pelkuri ja pyrkii lähinnä pelastamaan itsensä.

Tapoja vaikuttaa peliin

Ensimmäinen näytös

Näytös tapahtuu juoksuhaudassa, jossa päähenkilöt odottavat vihollisen hyökkäystä. Näytös käsittelee sotaa ja taistelun armottomuutta. Lisäksi päähenkilöillä on mahdollisuus vakiinnuttaa suhteensa.

KOHTAUKSIA

Tyyntä myrskyn edellä. Tasavallan joukot kuluttavat suuren osan taistelua edeltävästä ajasta odotteluun, tuijottaen uhkaavia kukkuloita, joilta kapinallisten joukot tulevat, kun ovat tullakseen.

Jotkut yrittävät paeta rintamalta, ja päähenkilöt huomaavat sen. Heikkoudesta ja karkuruudesta rangaistaan kuolemalla. Teloitus tapahtuu usein paikan päällä, ilman kummempia oikeudenkäyntejä.

Eräs sotilas saa osuman kranaatista. Hänet yritetään pelastaa, mutta hän kuolee auttajiensa käsiin. Hän on kauhuissaan ja kärsii hirvittäviä tuskia.

Kun vielä yksi kranaatti putoaa aivan juoksuhaudan viereen, ei eräs sotilas enää kestä. Hän heittäytyy maahan käsivarret pään suojana, käpertyy sikiöasentoon ja alkaa itkeä.

Pitkä odotus käy yhdelle sotilaille ylivoimaiseksi. Hän huutaa suureen ääneen ”Viva la Muerte!” ja lähtee juoksemaan kohti kapinallisten asemia pistin tanassa. Konekiväärit rätisevät, ja hän kaatuu kuolleen maahan.

TAPAHTUMIA

Juoksuhaudat joutuvat kapinallisten tykistötulen tai saksalaisten Stuka-pommikoneiden hyökkäysten kohteeksi.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Robert voi varmasti kertoa tarinoita samanlaisista tapahtumista, joita hän on koennut toisissa sodissa.

Robertilla on viinapullo mukanaan. Hän voi kutsua päähenkilöt lasilliselle juttelemaan sodasta ja rakkaudesta. Alkoholihan kirvoittaa kielenkantoja...

Robert saattaa haluta todistaa olevansa yhä viriili, että hän on rohkeampi kuin Marc tai Santiago ja näin saada Marian huomion itselleen.

Robert kerää myös materiaalia seuraavaa artikkeliaan varten. Siksi hänen on saatava mahdollisimman järkyttäviä valokuvia, ja hän voi haastatella päähenkilöitä.

Toinen näytös

Tässä näytöksessä päähenkilöt ovat lomalla Madridissa. He koettavat unohtaa sodan heittäytymällä kaupungin sykkivään huvielämään. Tässä näytöksessä kolmiodraama on keskiössä, mutta sota näyttää kasvojaan säännöllisin väliajoin.

KOHTAUKSIA

Yksi tai useampi päähenkilö pääsee *La Playa del Cocon* juhliissa takahuoneeseen. Siellä on ammuskasseja, joissa Espanjaan on salakuljetettu samppanjaa ja muita ylellisyystavaroita. Kasseissa olisi pitänyt tuoda aseita hätää kärsimässä olevalle Tasavallan armeijalle.

Päähenkilöt kutsutaan ylipäällikkönsä, prikaatinkenraali Goltzin luo. Hän tahtoo saada selvityksen siitä, mikä meni pieleen, ja miksi heidän joukkonsa tuhottiin kapinallisten hyökkäyksessä ensimmäisen näytöksen lopussa.

Sota näyttää kasvonsa. Kapinallisten tykkituli tuhoaa kokonaisen korttelin. Pommiputoaa maahan lähellä päähenkilöitä. Ihmisiä kuolee, haavoittuu ja pelästyy.

Eräs *La Playa del Cocon* ”tanssijattarista” rakastuu joko Santiagoon tai Marciin.

Hän näkee miehessä mahdollisuuden päästä pois kurjasta elämästään.

Vastikään Neuvostoliitosta palannut toimittaja kertoo kommunismin kauhuista.

Päähenkilöt näkevät *La Playa del Cocossa* kahden sotilastoverin joutuvan tappeleluun. Toinen on anarkisti, toinen demokraatti. Toisella on puukko...

Santiago kulkee joko yksin tai yhdessä toisten kanssa kirkon ohi juuri, kun kommunistit ovat raahaamassa pyhimyspatsaita ulos ja maalaamassa oveen tekstiä ”uskonto on oopiumia massoille”.

TAPAHTUMIA

Tulee tieto, että Kansainliitto (YK:n edeltäjä) on tehnyt sotaan puuttumisesta laitonta. Kansainväliseen prikaatiin liittyminen on nyt laitonta.

Tätä voi seurata viesti, jonka mukaan Italia ja Saksa jatkavat kapinallisten tukemista, ja että Neuvostoliitto pysyy Tasavallan rinnalla.

Päähenkilöt saavat kuulla Tasavallan kokemasta suuresta tappiosta. Malaga on menetetty, ja monet sotilaat ovat kaatuneet.

Tasavallan tekemistä sotarikoksista huhutaan. Pappaja ja jesuiittamunkkeja on ammuttu heidän vakaumuksensa vuoksi

Marc saa kirjeen kotoa. Hänen vanhempansa kaipaavat häntä ja haluavat hänen palaavan kotiin.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Robert saattaa yrittää vietellä Marian osoittaakseen olevansa yhä viriili.

Robert voi ottaa heidät mukaansa Madridin yöelämään. Hän tahtoo varmasti osoittaa olevansa oikea miesten mies.

Ehkä Robert tahtoo tehdä Santiagosta ja Marcista oikeita miehiä. Hän voi ottaa heidät mukaansa pitkän kaavan mukaiselle ryyppyreissulle, jonka aikana heidän on todistettava miehuutensa. Ehkä hän ostaa lopuksi huoran.

Robert voi haastatella yhtä tai useampaa päähenkilöä. Ehkä hän yrittää kaivaa heiltä esiin likaisia yksityiskohtia. Ehkä hän tekee johdattelevia kysymyksiä ja yrittää saattaa heidät huonoon valoon.

Kolmas näytös

Tässä näytöksessä päähenkilöt kulkevat Espanjan halki, kohti siltaa, joka heidän on räjäytettävä valmistellakseen Tasavallan hyökkäystä. He kulkevat halki maan, jonka vuoksi he taistelevat, ja näkevät, millaisia jälkiä sota on jättänyt siihen.

KOHTAUKSIA

Pelaajat tulevat kylään, jossa talonpojat ovat käyneet kylässä asuvien fasistien kannattajien kimppuun. Heidät on kerätty yhteen kuin eläimet, ja kyläläiset aikovat surmata heidät hakuilla ja muilla työkaluilla.

He tapaavat hevosilla liikkuvan fasistipatrullin. Päähenkilöiden on ammuttava heidät, jottei heidän tehtävänsä paljastuisi. Erään fasistin taskusta löytyy tämän rakastetun lähettämä kirje, joka käsittelee aivan tavallisia, inhimillisiä asioita.

He tapaavat papin. Hän on paennut kyläläisiä, jotka aikovat tappaa hänet ja pyytää suojelusta. Pappi on vanha ja lihava. He eivät voi ottaa tätä mukaansa tehtävänsä vuoksi.

He tulevat kylään, mutta eivät saa selville, kummalla puolella kylä on. On myöhä, ja heinäladossa olisi lämmintä. Yöpyvätkö he siellä?

Tienposkessa istuu nuori tyttö. Hänen hiuksensa ovat takussa, hän on veressä ja häntä on pahoinpidelty. Hän pitää tiukasti sylissään pientä poikaa. Hänen vanhempansa ovat ajaneet hänet pois kotoa, sillä lapsen isä on sodan väärällä puolella.

Ruokaa ei enää ole, ja läheisen kylän kirkon ulkopuolella liehuu fasistien lippu.

Jos Maria ja Santiago/Marc menevät syrjemmälle rakastelemaan, ”ulkopuolinen” miespuolinen päähenkilö sattuu epäonnekseen paikalle ja näkee kaiken.

TAPAHTUMIA

Merkkejä luonnossa. Sadetta, sumua, kylmyyttä, liejua ja kurjuutta. Espanja näyttää huonoimmat puolensa.

He ohitavat puun oksaan hirtetyn sotilaan. Miehen silmät on kaivettu ulos päästä, ja hänet on kastroidu.

Stuka lentää yli. Onko heidät nähty? Onko heidän tehtävänsä vaarassa?

Kaukaa kuuluu tykistön jylinää. Se kertoo kapinallisten tunkeutuneen syvemmälle Baskimaahan.

He ylittävät vanhan taistelukentän. Ruumiit ovat melkein maatuneet, mutta kuoleman raskas haju tuntuu yhä ilmassa.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Pablo voi pettää toverinsa ja tehtävän. Ehkä hän päättää saaneensa tarpeekseen toivottomista ja vaarallisista tehtävistä, jotka eivät johda mihinkään.

Pablo ja Sergei ajautuvat riitaan, josta voi tulla väkivaltainen.

Pablon mielestä voi olla outoa, että Santiago antaa ulkomaalaisen koskea naiseensa ja vetää hänet syrjään puhuakseen asiasta.

Pablo voi myös haastaa riitaa Marcin kanssa. Mitä hän täältä tahtoo? Tämä ei ole hänen maansa. Tämä ei ole hänen sotaansa.

Neljäs näytös

Tässä näytöksessä päähenkilöt saapuvat Marian kotikaupunkiin Guernicaan. He saavat hieman etäisyyttä sotaan ja voivat taas keskittyä henkilökohtaisiin suhteisiinsa. Sota tulee kuitenkin yhä lähemmäksi ja saksalaisten pommikoneiden varjot lankeavat päivittäin kaupungin ylle.

KOHTAUKSIA

Maria saattaa tavata Guernicassa entisen rakastetun. Hän ei ole koskaan unohtanut Mariaa ja on valmis kosimaan häntä.

Nuori pari menee naimisiin. Kaupunki iloitsee häistä, ja kaikki ovat kutsuttuja. Pari on onnellinen, ja kaupungintalon edessä tanssitaan häävallsia.

Maria vie Marcin ja Santiagon kävelykierrokselle kaupunkiin, mutta se on muuttunut. Kaupungilla näkyy vain vähän hymyjä eikä lainkaan nuoria miehiä. He tapaavat kaikkialla huolesta sairaita vanhempia, jotka kyselevät epätoivoissaan, ovatko he nähneet heidän poikiaan.

Guernicassa pidetään markkinat, mutta jokin on vialla. Ilmassa on levottomuutta. Ihmiset tönivät ja tuuppivat. Vanhukset puistelevat päätään päähenkilöille ja syyttävät heitä sodan tuomisesta Guernicaan.

TAPAHTUMIA

Nuori kaupunkilaispoika saapuu juosten kertomaan kuulleensa, että Alejandro, Marian veli ja Mikelin nuorin poika, on kaatunut Zaragozassa.

Italialaiset lentokoneet lipuvat muodostelmassa kaupungin yli. Ne tekevät pari kierrosta ja katoavat taas. Jotain on tekeillä.

Kun päähenkilöt majoittuvat Mikelin luokse, huomataan ettei huoneita ole tarpeeksi. Marc ja Santiago joutuvat jakamaan huoneen.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Fabio haluaa todennäköisesti rapauttaa kaupunkilaisten moraalia, joko tuudittamalla heidät väärään turvallisuudentunteeseen tai kuvailemalla kapinalliset voittamattomiksi.

Jos hän päättää yrittää jäädä Guernicaan, saattaa hän haluta päästä pormestarin suosioon saadakseen mukavan elämän. Ehkä hän yrittää vietellä Marian ja pyytää pormestarilta tämän kättä.

Ehkä hän päättää siirtyä kokonaan Tasavallan puolelle. Paljastaako hän menneisyytensä vakoojana?

Tapahtumia ohjaava pelaaja – lämpö

Hahmot

FERNANDO GARCÍA CUELLAR, NÄYTÖS 1

Fernando tekee vielä yhden kierroksen, sillä muutakaan tekemistä ei ole. Puolustuslinjat ovat jo niin vahvat kuin ne voivat olla. Hän nyökkää vartiomiehille ohi kulkieksaan. Hekin ovat niin valmiita, kuin yleensä on mahdollista. Fernando siirtää hieman hiekkasäkkiä ja oikaisee konekivääriä, vaikkei sillä suurta merkitystä olekaan. Uhkaavan vuorijonon takana odottavat kapinallisten joukot, joita on kaksi kertaa enemmän kuin hänen komppaniassaan on miehiä ja joilla on paljon paremmat aseet.

Fasistien mörssärit ovat moukaroineet heidän asemiaan koko päivän. Silloin tällöin taivas pimenee saksalaisista Stuka-pommikoneista. Hänen sotilaansa huutavat tuskasta, kun pommien valkohehkuinen metalli tunkeutuu heidän lihaansa. Fernando tuskin muistaa sellaista enää. Hän on ollut samanlaisessa tilanteessa monta kertaa ennenkin. Vaistot ottavat vallan. Hän neuvoo sairaanhoitajia huolehtimaan haavoittuneista ja jatkaa sitten kierrostaan.

Fernando huokaa. Näin tämä kaikki siis päättyi. Hän on palvellut maataan yli 25 vuotta. Onko hänen nyt kuoltava tällaisessa rotankolossa Pohjois-Espanjassa, puolustaan Tasavaltaa, johon hän ei edes usko?

Hän on vanhan kaartin miehiä ja on palvellut kahta kuningasta. Hän on taistellut Marokossa ja Guineassa, eikä juuri perusta muutoksista. Tasavallasta on ollut enemmän harmia kuin hyötyä. Sosiaalinen levottomuus ja lain halveksunta ei ollut yhtä voimakasta monarkian aikana. Mutta hän on nyt Tasavallan majuri. Hän on vannonut taistelevansa Tasavallan puolesta kuolemaansa asti ja on saanut käskyn pysyä asemissaan. Se hänen on nyt tehtävä. Jos mies ei pidä sanaansa, menettää hän kunniansa. Kunnian menettäminen on pahempi kohtalo kuin kuolema.

Fernando ei voi kuvitella sopivampaa lopetusta. Kun hän täytti 50 vuotta, hänet uhattiin siirtää kirjoituspöydän taakse. Sanottiin, että hän oli jo liian vanha taistelemaan. Sitten alkoi sisällissota, ja monet upseerit siirtyivät kapinallisten puolelle. Mutta ei Fernando. Hän piti kiinni valastaan.

Fernando oli yksi harvoista upseereista tasavallan joukoissa, jotka todella olivat sotineet aikaisemmin. Häntä ei tietenkään voitu jättää kirjoituspöydän taakse. Nyt hänellä on mahdollisuus kuolla kuten hyvän upseerin kuuluukin. Taistelussa, miehiään johtaan. Vaikkei hän uskokaan Tasavaltaan, hän voi silti kuolla sellaisen asian puolesta, johon uskoo. Hän tulee kuolemaan kunniansa, valansa ja uskollisuutensa puolesta. Sen arvokkaampaa loppua ei voi kuvitellakaan.

Jotkut sotilaat, jotka eivät ole vahtivuorossa, istuvat ja pelaavat korttia. He hyppäävät pystyyn ja tekevät kunniaa Fernandon kulkiessa heidän ohitse. Poikaparat. He kunnioittavat Fernandoa alistuneen kiihkeästi. He tietävät, että Fernando johtaa heitä taistelussa, eikä koskaan säästä itseään sotilaiden kustannuksella. He ovat valmiita kuolemaan Fernandon kanssa. Fernando hymyilee poissaolevaa hymyä ja nyökkää. Monien sotilaiden toive tulee täyttymään muutaman tunnin kuluttua. Kuolema saattaa tulla monille juuri oikeaan aikaan. Mutta jatkaessaan matkaansa Fernando vannoo tekevänsä kaikkensa, jotta heidän kuolemansa olisi mahdollisimman kunniakas.

Espanjalainen majuri. Fernando on jo hieman ikääntynyt, mutta hänellä on yhä terävä taktinen ajattelukyky ja hän tähtää tarkasti. Koko hänen elämänsä rakentuu uskollisuuden ja sanansa pitämisen varaan. Vaikkei hän uskokaan Tasavaltaan, hän tahtoo olla täydellinen sotilas, peloton ja velvollisuutensa täyttävä. Fernando kuolee mieluummin kuin menettää kunniansa, ja kunniakas kuolema olisikin hänelle täydellinen lopetus. Hän valaa joukkoihinsa uskoa näyttämällä heille hyvää esimerkkiä.

CONSUELA RODRIGUEZ, NÄYTÖS 2

Nuori venäläisupseeri pyörittää Consuelaa ympäri täyttä tanssilattiaa. Hänen silmänsä etsivät Consuelan silmiä, ja nainen vastaa katseeseen niin kiinteästi, että upseeri punastuu ja laskee katseensa.

Consuela liukuu kiusoitellen pois upseerin otteesta ja hyppää suoraan lähimmälle pöydälle. Black Jackia pelaavat herrat katsovat häntä odottavasti. He tietävät, että jotain erityistä on tapahtumassa. Sellaista tapahtuu aina Consuelan ympärillä. Aina voi tulla La Playa del Cocoon ja unohtaa kaiken, mikä mieltä painaa: sodan kauhut ja maata otteessaan pitävän kuoleman.

Consuela on ylpeä voidessaan tehdä osuutensa Tasavallan hyväksi, vaikka hänen yökerhonsa onkin virallisesti kielletty. Hän ansaitsee toki hyvin järjestämällä loisteliaita ja turmeltuneita juhliaan, mutta samalla hän tietää sotilaiden tarvitsevan mahdollisuuden rentoutua vietettyään kuukausia rintamalla. He tarvitsevat paikan, jossa on vain nykyhetki, ja jossa nykyhetki on mahdollisimman täynnä iloa.

Hän kohottaa lasiaan, jossa on hienointa ranskalaista samppanjaa, ja sanoo pari sanaa tervehdykseksi illan juhlaan saapuneille. Kaikki taputtavat ja hurraavat. Yhtäkkiä hänen tekee mieli tanssia. Hän kirjaimellisesti heittäytyy vielä yhden nuoren venäläisupseerin käsivarsille ja alkaa tanssia. Pian koko La Playa del Cocon tanssilattia on täynnä tanssivia pareja.

Juhla ei lopu koskaan, samppanja virtaa ja hienointa kaviaaria saapuu Venäjältä. Kaikki kuljetetaan laukuissa, joiden pitäisi sisältää ammuksia. Täällä saa kaikkea, mitä toivoa voi, tai ainakin melkein. Consuela on noussut Madridin seurapiirien huipulle, mutta yksi häneltä yhä puuttuu. Fernando. Consuelan silmät, jotka tähän saakka ovat katselleet kiinteästi upseerin silmiin, muuttuvat utuisiksi.

Consuela tapasi Fernandon ollessaan nuori ja toiveikas näyttelijätär. Hän oli upseeri, urhea, ryhdikäs ja komea. Naimisissa, saavuttamaton ja vastustamaton. Kun Fernando lopulta taipui Consuelan palvonnan edessä, kipinät sinkoilivat kuin eivät koskaan aikaisemmin. Kun he rakastivat, aika pysähtyi. Mutta lopulta aika sai heidät kiinni. Sota syttyi ja Fernandon oli lähdeittävä rintamalle. Consuela jäi yksin Madridiin.

Vaikka Consuela kaipaa Fernandoa, muistelee hän tätä vain surumielistä iloa tuntein. Heidän rakkauttaan ei kukaan voi ottaa häneltä pois. Tunteet, jotka pyyhkäisivät maailman pois heidän ympäriltään, olivat aitoja. Heidän hetkensä olivat kauniimpia kuin mikään, mitä ihmiset tavallisesti saavat kokea. Heidän rakkautensa vuoksi kannatti uhrata kaikki, vaikka se saikin kestää vain hetken. Consuela palaa nykyhetkeen, vangitsee upseerin katseen ja jatkaa tanssia. Jälleen kerran nykyhetki on hänelle ainoa, mitä on.

Espanjalainen diiva, joka pitää hoviaan piiritetyssä Madridissa. Hän oli ennen sotaa huonosti menestynyt näyttelijätär, mutta on nyt Madridin yöelämän kuningatar. Hänen juhlissaan kaikki unohtavat, että kapinalliset pommittavat kaupunkia päivittäin, ja heittäytyvät nykyhetkeen vailla taka-ajatuksia. Consuela on itse tämän kaiken symboli liehuessaan ympäri tanssilattiaa impulssiensa vietävänä.

SERGEI GABULOV, NÄYTÖS 3

Sergei tarkistaa varusteensa jälleen kerran: räjähdysainetta, sytytin, johtoa, tulitikkuja. Kaikki koossa, hän on valmis. Lopultakin. Ilmassa on samanlaista sähköä kuin keväällä 1917, jolloin Venäjän kansa nousi kapinaan ja karkotti sortajatsaarin ja tämän hirmuhallinnon. Sama tunne siitä, että maailma on muuttumassa ja että historian kulkuun oikeaan suuntaan voi vaikuttaa pienin teoin, on taas ilmassa.

Siksi Sergei on Espanjassa. Siksi hän on viettänyt lukemattomia tunteja opetellen espanjan kieltä, räjähteiden käyttöä ja vihollislinjojen sabotointia. Kaikki oli pelkkää valmistautumista. Hän tunsi itsensä onnelliseksi lysähtäessään laverilleen Annan vieren uupumuksesta pyörtymäisillään tehtyään ensin kymmentuntisen työpäivän terästehtaassa ja harjoiteltuaan sitten kuusi tuntia räjäytyksiä ja espanjan kieltä. Hän oli onnellinen saadessaan olla mukana muuttamassa historiaa.

Anna. Hänellä on ikävä Annaa, tämän sisukasta voimaa ja heidän yhteistyötään. Hän toivoo Annan löytäneen uuden miehen, jatkaneen elämäänsä ja saavan lapsen, jota niin kovasti kaipasi. Kuinka Sergei edes voisi ajatella voivansa pitää Annan? Eihän hän omista Annaa. Romanttinen rakkaus on lännen keksintöjä, joilla ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa.

Sergei tarkistaa varusteensa vielä kerran. Hän maltaa tuskin odottaa aamuun, niin innoissaan hän on tehtävästään. Matka vihollislinjojen taakse, sillan räjäyttäminen ja tien valmistaminen Tasavallan hyökkäykselle on ajava kapinalliset pakosalle ja oleva ensiaskel tiellä kohti sosialistista Espanjaa.

Espanja – tämä erikoinen maa kaukana Moskovan työteliäistä ihmisjoukoista. Maa, jonka vapauden vuoksi hän itse ja tuhannet muut vapaaehtoiset panevat henkensä alttiiksi. Ihmisten halussa tulla oman itsensä herroiksi ja lakata olemasta rahamiesten orjia on jotain maagista.

Neuvostoliitto kyllä selviää ilman häntäkin. Toveri Stalinin viisivuotissuunnitelmat ovat nostamassa maan takaisin jaloilleen ja luomassa sille modernia teollisuutta kaikkien tsaarin ja tämän kumppaneiden hukkaamien vuosien jälkeen. Takaiskuja toki tulee, mutta Politbyroo hoitelee sellaiset. Panee suunnitelmia täytäntöön. Purkaa verkostoja ja rankaisee pettureita. Se ei vain istu kädet ristissä katsellen, kuinka maailma joutuu pois kurssistaan. Se tekee jotain muuttaakseen historiaa.

Hän leikittelee iloisesti parilla sytyttimellä. Hän saa lopultakin kantaa kortensa kekoon paremman maailman hyväksi. Hän oli vain seitsemäntoistavuotias poika vallankumouksen tuulten puhaltaessa Venäjän läpi, eikä nähnyt kovinkaan montaa taistelua. Onneksi hän sentään sai olla juoksupoika ja viedä viestejä veren tahrinalla kaduilla, mutta se ei ollut tarpeeksi. Nyt hän saa lopultakin olla mukana, kun jotain tapahtuu.

Sergei vaipuu lopulta uneen sydän jännityksestä pamppaillen.

Neuvostoliittolainen räjähdde-ekspertti puolivälissä neljääkymmentä. Auttaa päähenkilöitä räjäyttämään sillan. Oli mukana Venäjän vallankumouksessa vuonna 1917. Sergei voi olla tyhmänrohkea, sillä tietää taistelevansa itseään suuremman asian vuoksi. Epäily ja epävarmuus ovat hänelle vieraita käsitteitä.

MIKEL AGIRRETXA, NÄYTÖS 4

Hän tulee kotiin. Maria tulee kotiin. Mikel tuskin tietää, kummalla jalalla seistä. Lammaspaimenen Daniel-poika oli tupsahtanut hänen työhuoneeseensa niin kiihdytyneenä, että oli ollut vähällä kaataa viinapullon, josta Mikkelillä on tapana tarjota vierailleen. Poika oli tavannut Marian kaupungin ulkopuolella, ja tämä oli tulossa Guernicaan.

Mikel avaa viinapullon ja ottaa lasillisen. Hänellä ei ole tapana juoda yksin, mutta tämä on poikkeustapaus. Tuntuu, kuin Maria olisi ollut poissa paljon kauemmin kuin vuoden. Hänen silmäteränsä, hänen ainoa tyttärensä.

Hänen olisi pitänyt arvata, että tytär lähtisi taistelemaan Tasavallan puolella. Mikel oli kieltänyt, mutta Maria oli jo päätöksensä tehnyt. Eihän Mikel ollut voinut estää häntä lapsena hyppimästä sängyssäkään. Mikel hymyilee surumielisesti muistoilleen.

He eivät hyvästelleet kunnolla Marian lähtiessä. Mikel ei kuitenkaan ole milloinkaan pelännyt. Hän olisi lähtenyt itsekin, jollei olisi ollut pormestari ja 20 vuotta liian vanha. Lisäksi Maria on aina ollut selviytyjä. Mikel on enemmän huolissaan kahdesta Zaragozassa taistelevasta pojastaan, joilla ei ole Marian kykyä hymyillen järjestää mahdollonta mahdolliseksi.

Jos Marian äiti vielä eläisi, hän hymyilisi Mikelille. Hän hymyilisi Mikelin yrityksille halita Marian tekemisiä ja tekemättä jättämissä ja suojella Mariaa maailmalta, vaikka hyvin tietää tyttären selviytyvän maailmassa isäänsä paremmin. Riippumatta siitä, miten hurjaan päänäpistoon tyttö koskaan on heittäytynyt, hän on aina tarkalleen tiennyt, mitä on tekemässä.

Mikel koettaa silti yhä suojella häntä, ohjata oikeaan suuntaan. Siksi hän aikoo myös yrittää suostutella Marian jäämään Guernicaan, ehkä löytämään hyvän miehen ja menemään naimisiin. Mikel tahtoi mielellään olla jo isoisä. Hän tietää kuitenkin Marian hymyilevän ovelasti, antavan suukon hänen poskelleen ja tekevän sitten juuri niin kuin itse tahtoo.

Mikel katselee yli Guernican ja ajattelee tyttärtään. Aurinko on laskemassa talojen kattojen taakse, ja kaupungissa näkyy kevään lämmin hehku. Hän rakastaa kaupunkia, omaa kaupunkiaan, hänen perheensä kaupunkia. Agirretxan perheessä on ollut pormestareita pian viidenkymmenen vuoden ajan.

Siitähän tässä on kyse. Mikel tietää sen hyvin. Maria ja hänen veljensä lähtivät sotaan juuri siksi, eivätkä minkään ideologian, kunnian tai unelman vuoksi. He lähtivät puolustamaan kotiaan tunnettuja, lähelle tulleita, ulkoisia vaaroja vastaan. Nuo ulkoiset vaarat tulevat kuitenkin yhä lähemmäksi. Mikel kuulee kaukaisia räjähdysten ääniä. Rintama on vain 20 kilometrin päässä Guernicasta. Kaupunki ei ole enää turvassa. Kuukausi, puoli vuotta, ehkä kaksi vuotta. Jonain päivänä Guernica on sotaluetta. Ja kun se päivä koittaa, aikoo Mikel puolustaa sukunsa kaupunkia.

Mikel ottaa vielä yhden ryyppyn ja karistaa mielestään synkät ajatukset sodasta ja kuolemasta. Ne ovat jossain tulevaisuudessa. Tällä hetkellä tärkeää on tyttären kotiinpaluu, ja se on valmisteltava huolellisesti.

Guernican pormestari ja Marian isä. Haluaisi saada Marian jäämään kaupunkiin ja rauhoittuvan. Uskoo toiveensa toteutuvan, mutta tietää myös Marian tekevän juuri niin kuin itse tahtoo. Kaupunkinsa kuningas. Suku on hallinnut Guernicaa jo sukupolvien ajan ja on valmis puolustamaan kaupunkiaan ja kansaansa kaikin keinoin.

Tapoja vaikuttaa peliin

Ensimmäinen näytös

Näytös tapahtuu juoksuhaudassa, jossa päähenkilöt odottavat vihollisen hyökkäystä. Se käsittelee sotaa ja taistelua sen puolesta, mihin uskoo. Lisäksi päähenkilöiden keskinäinen suhde pohjustetaan tässä näytöksessä.

KOHTAUKSIA

Eräs komppanian sotilas haavoittuu pahoin kranaatista. Hän on tajuissaan ja pyytää toisia jatkamaan taistelua.

Maria ja Santiago tai Marc lähetetään tiedusteluretkelle kaksin. He saattavat kohdata fasistipartion.

Marc on vetäytynyt syrjemmälle kirjoittamaan runoa tai kirjettä kotiin. Santiago tai Maria saattavat yllättää hänet.

Kansainvälisen prikaatin sotilas haluaisi kirjoittaa kirjeen kotiin. Hän ei osaa kirjoittaa ja pyytää Marcilta apua.

Baskisotilas tunnistaa Marian ja Santiagon aksentin. Seuraa keskustelua heidän kauniista kotiseudustaan ja siitä, kuinka tärkeää sen suojeleminen on.

TAPAHTUMIA

Kenraalikulunta lähettää viestin, jonka mukaan lisäjoukkoja on tulossa.

Kenraalikulunnan viesti korostaa saavutettujen asemien säilymisen merkitystä.

Stuka-pommikone syöksyy kohti juoksuhaudaa. Eräs sotilas kohottaa kiväärinsä, ampuu ja osuu kuin ihmeen kaupalla. Stuka syöksyy tulipallona maahan.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Fernando voi kuolla näytöksen lopussa. Kuolema saa mielellään olla jalo, sillä hän kuolee sellaisen asian puolesta, johon uskoo.

Fernando voi kutsua joukot koolle kohottaakseen näiden moraalialia. Hän saattaa pitää puheen tai puhua kahden kesken jokaisen sotilaan kanssa.

Toinen näytös

Tässä näytöksessä päähenkilöt ovat lomalla Madridissa. He koettavat unohtaa sodan heittäytymällä kaupungin sykkivään huvielämään. Tässä näytöksessä kolmiodraama on keskiössä, mutta sota näyttää kasvonsa säännöllisesti.

KOHTAUKSIA

La Playa del Coco. Juhla ei koskaan lakkaa, ja mahdollisuuksia unohtaa sodan kauhut on riittämiin. Uhhapeliä, tanssia, prostituoituja, alkoholia ja ylellisyyttä.

Intiimejä illallisia, mahdollisesti kolmen-, mahdollisesti kahden kesken.

Madridissa on myös paljon hotellihuoneita joissa päähenkilöt voivat kohdata hyvin intiimisti.

Jos Fernando kaatui ensimmäisessä näytöksessä, on hänet haudattava. Sotilaat osoittavat kunnioitustaan. Joku päähenkilöistä saattaa pitää hänelle muistopuheen.

Metsäretki Jardines del Moroon. Kaksi tai useampi päähenkilö pakkaavat ruokakorin ja lähtevät eväsretkelle palatsin vieressä sijaitsevaan puistoon.

Kansainvälisen prikaatin väki järjestään suuren kommunistikokouksen. Innoittavia puheita vallankumouksesta ja vapaudesta.

Varas iskee päähenkilöiden palatessa Playa del Cocosta hotellilleen. Marc tai Santiago saa mahdollisuuden esiintyä sankarina ja pelastaa Marian.

Santiago voi haluta ripittäytyä. Pappi on sovinnollinen ja ystävällinen, ja synninpäästö on helppo saada.

Fasistit ovat löytäneet heikon lenkin puolustuksesta. He aloittavat hyökkäyksen ja pääsevät sisään kaupunkiin. Heikko kohta osoittautuu kuitenkin ansaksi ja Tasavallan joukot odottavat väijytyksessä. Monia fasisteja kuolee ja otetaan vangiksi.

TAPAHTUMIA

Pelaajat saavat viestin tasavaltalaisten suuresta voitosta Zaragozassa, ja sotaonnen uskotaan nyt kääntyvän.

Lehti kertoo kapinallisten tekemistä epäinhimillisistä sotarikoksista.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Consuela voi keskustella Marian kanssa nykyhetkessä elämisen ja rakkauden valitsemisen tärkeydestä.

Robertin ja Consuelan välille voi syntyä romanssi. Tämä edellyttää tietysti, että Robertia pelaava tapahtumia ohjaava pelaaja suostuu tähän.

Päähenkilöiden rakkaussuhde voi kiehtoa Consuelaa niin, että hän alkaa aktiivisesti toimia suhteen hyväksi.

Hänen tavoitteensa on, että kaikki La Playa del Cocon asiakkaat unohtavat kaikki sodan kauhut. Varsinkin ne, jotka ovat taistelleet hänen rakkaan Fernandonsa alaisina.

Kolmas näytös

Tässä näytöksessä päähenkilöt kulkevat halki Espanjan kohti siltaa, joka on tarkoitus räjäyttää osana tasavaltalaisten tulevaa hyökkäystä. He kulkevat halki maan, jonka vuoksi he taistelevat, ja näkevät, millaisia jälkiä sota on siihen jättänyt.

KOHTAUKSIA

Leiriytyminen. Maria ja toinen miespuolinen päähenkilö lähtevät tiedusteluretkelle ja hakemaan vettä.

He kohtaavat fasistipatrullin, mutta voittavat sen ongelmitta.

Marc on mennyt syrjemmälle kirjoittamaan runoa tai kirjettä kotiin. Toinen päähenkilö voi yllättää hänet.

Ohiajava kuorma-auto pysähtyy pelaajien kohdalla. Vanha maanviljelijä kysyy, haluaisivatko he kyydin. Sinä iltana he yöpyvät maanviljelijän lämpimässä talossa, jossa hymyilevä emäntä tarjoaa heille ruokaa. Pariskunta kannattaa vankkumattomasti Tasavaltaa.

He tapaavat kaksi metsästäjää. Pelaajien tehtävä tasavallan hyväksi paljastuu nopeasti. Sergein venäläistä aksenttia ei ole helppo salata. Onneksi molemmat miehet äänestivät Kansanrintamaa, ja auttavat mielellään pelaajia, jos vain voivat.

He tulevat järven rantaan. On rauhallista, eikä missään näy jälkeäkään vaaroista. Rauhallisen espanjalaismaiseman perikuva.

He ohittavat maalaiskylän jäännökset. Talot on poltettu, mutta ruumiita on tuskin lainkaan. Ainoat ruumiit kuuluvat sotilaille kapinallisten univormuissa. Näyttää siltä, että heidät on surmattu lähitaistelussa. Jos hahmot etsivät, he löytävät siviilien joukkohaudan.

TAPAHTUMIA

Merkkejä luonnossa. Espanja näyttää kauneimman ja lempeimmän puolensa. Aurinkoa, leutoa tuulta ja muutoksen tuoksua, ilmassa on toivoa.

He ohittavat köyhtyneitä maanviljelijöitä, jotka raatavat pellolla. Hetkeä myöhemmin he näkevät upean kartanon, jonka salossa liehuu fasistien lippu.

He näkevät maahan syöksyneen Stukan. Se makaa maassa kuin muistutuksena, että kapinallisten rautaiset sotakoneetkin voi pysäyttää ja ampua alas.

Heidän ohitseen kulkee suuri fasistien joukko-osasto (jolta kannattaa kuitenkin piiloutua). Heidän tankkinsa näyttävät kuluneilta. Sotilaat näyttävät kärsineiltä ja rohkeutensa menettäneiltä. He näyttävät siltä kuin olisivat juuri hävinneet taistelun.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Pablo ja Sergei, jotka näkevät tehtävän eri tavoin, voivat joutua riitaan.

Sergei voi haluta näyttää, kuinka hän on ajatellut räjäyttää sillan ilmaan. Hän voi panostaa puun ja räjäyttää sen atomeiksi.

Sergei haluaa varmasti viihdyttää kertomalla tarinoita, kuinka Neuvostoliitto on kovan työn tuloksena muuttumassa työläisten paratiisiksi.

Sergeillä on pullo vodkaa mukanaan. Jos tilanne näyttää oikein synkältä, yhdessä juominen auttaa aina.

Neljäs näytös

Tässä näytöksessä päähenkilöt saapuvat Marian kotikaupunkiin Guernicaan. He saavat hieman etäisyyttä sotaan ja voivat taas keskittyä henkilökohtaisiin suhteisiinsa. Sota tulee kuitenkin yhä lähemmäksi, ja saksalaiset pommikoneet heittävät päivittäin varjonsa kaupungin ylle.

KOHTAUKSIA

Kaikki päähenkilöt on kutsuttu tervetuliaisillalliselle Mikelin luo. Illan aikana puhutaan varmasti paljon sodan kulusta ja Baskimaan vapaudesta. Fabiokin saattaa olla paikalla ja Mikel saattaa pitää häntä ainoana sopivana sulhaskandidaattina tyttäreleen.

Jumalanpalvelus. Pappi kutsuu kapinaa Paholaisen työksi. Santiago saattaa haluta ripittäytyä.

Maria esittelee Guernican ympäristöä Santiagolle ja/tai Marcille. Hän näyttää kaikki paikat, joissa tapasi lapsena leikkiä.

Härkätaistelu. Joku vähemmän tärkeistä härkätaistelijoista voi loukkaantua. Santiago voi saada tilaisuuden ottaa tämän paikan.

Mikel voi päättää, että sota on tulossa liian lähelle. Hän antaa määräyksen kylän vallittamista. Kaikki työskentelevät innokkaasti suojellakseen pikku paratiisiaan ulkoisilta hyökkäyksiltä.

TAPAHTUMIA

Merkkejä luonnossa. Talvi on hellittämässä otteensa Espanjasta. Puihin ilmestyy kaikkialla lehtiä ja maa on peittymässä kasveihin. Uusi vuosi. Uusi toivo. Uusi elämä.

SIVUHENKILÖN TEHTÄVIÄ

Mikel haluaa varmasti puhua Santiagon ja Marcin kanssa. Hän saattaa kutsua heidät työhuoneeseensa lasilliselle. Ehkä hän pitää jompaa kumpaa heistä hyvänä aviomiehenä Marialle.

Kuinka Mikel reagoi, jos hän saa tietää molempien sotilaiden suhteesta Mariaan? Hänen rakkaaseen pikku tyttöönsä?

Kahdenkeskinen juttutuokio Marian kanssa kuuluu myös asiaan. Mikel tahtoo sanoa haluavansa Marian jäävän Guernicaan ja menevän naimisiin.